

Vlaams
Parlement

vergadering **C209**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 9 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ontwikkeling van een screeningsinstrument voor aangeboren erfelijke ziekten – 2395 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het jaarverslag van de CAW's en het grote aantal mensen met hulpvragen rond persoonlijke en relationele problematieken – 2399 (2019-2020)	6
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de transparantie bij de opvolging van kinderdagverblijven – 2403 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over hiv en de doelgroep die niet bereikt wordt – 2412 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over interlandelijke adoptie – 2420 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de zorgvragen binnen prioriteitengroep 3 voor personen met een handicap – 2451 (2019-2020)	23
VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het jaarverslag 2019 van Child Focus – 2460 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het omgaan met het beroepsgeheim voor welzijnsmedewerkers van het justitiële welzijnsapparaat – 2461 (2019-2020)	30
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de toekenning van de schooltoeslag aan kinderen die in de loop van het schooljaar overgaan naar een hoger of lager leerjaar – 2480 (2019-2020)	33
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het Vlaams Forum Kindermishandeling – 2499 (2019-2020)	36

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ontwikkeling van een screeningsinstrument voor aangeboren erfelijke ziekten – 2395 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Voorzitter, minister, sinds september 2019 zijn de Vlaamse genetische centra en het agentschap Zorg en Gezondheid in onderzoek naar een instrument dat toelaat te onderscheiden welke aangeboren erfelijke ziekten via de hielprik in de toekomst zullen worden opgespoord. Ook in uw beleidsnota ondersteunt u de uitbreiding van de vroegtijdige opsporing van zeldzame ziekten. De media-aandacht richt zich daar ook af en toe op, recent nog met baby Pia. Die aandacht is niet weggeëbd en zet deze thematiek nog steeds op de politieke agenda.

Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag van 9 januari 2020 blijkt dat Vlaanderen een planning heeft om tot een volwaardig instrument te komen voor de opsporing van zeldzame aandoeningen. De bespreking van het ontwerp van instrument zou in de werkgroepen Bevolkingsonderzoek en Aangeboren Aandoeningen gebeuren. De screeningscentra zouden starten met vier aandoeningen en de resultaten zouden in februari of maart 2020 besproken worden. Indien deze positief geadviseerd worden en het instrument werkbaar blijkt, zou het worden toegepast op een langere lijst van kandidaat-ziekten. De minister maakte de kanttekening dat een toepassing van het instrument tijd vraagt omdat voor elk van de ziekten een expertenadvies moet worden ingewonnen. Ondertussen hebben we de COVID-19-crisis gehad, en ik begrijp dan ook dat er misschien enige vertraging op de planning kan zitten.

Kunt u een laatste stand van zaken geven? Hoever staat men met dit instrument? Hoe worden de eerste resultaten beoordeeld? Kunnen we inzage krijgen in die prioriteitenlijst?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Sinds september 2019 werken de Vlaamse screeningscentra en het agentschap Zorg en Gezondheid aan een instrument. Met dit instrument willen we de keuzes die we in Vlaanderen maken bij het opsporen van aangeboren aandoeningen, standaardiseren, objectiveren en de transparantie ervan bevorderen. Dit wil zeggen dat elke ziekte op dezelfde manier wordt geëvalueerd, wat het standaardiseren is. We prioriteren op basis van evidentie en expertise, wat objectiveren is. In het kader van transparantie worden de werkwijze en resultaten beschikbaar gesteld op de website www.aangeborenaandoeningen.be.

Het instrument omvat een proces waarbij een aantal stappen elkaar opvolgen. Zo wordt de horizon gescand via een omgevingsanalyse. Deze analyse bestaat uit een overzicht van wat er internationaal al opgespoord wordt in de neonatale screeningsprogramma's en de input van de betrokken werkgroepen, patiëntenorganisaties enzovoort. Dit leidt tot een lijst die enorm uitgebreid is en veranderlijk in de tijd.

Er gebeurt dan een eerste snelle evaluatie van de ziekten uit de omgevingsanalyse. Dit gebeurt op basis van enkele vaste criteria die refereren aan de doelstelling van het bevolkingsonderzoek 'Aangeboren aandoeningen in Vlaanderen'. Op die manier kan de uitgebreide lijst herleid worden tot een shortlist. Experts kunnen hun beoordeling van de criteria en de wetenschappelijke onderbouwing noteren via een sjabloon. Enkele voorbeelden van criteria zijn: 'Levert screening en behandeling

voor 16 jaar gezondheidswinst op?’ en ‘Is er een test beschikbaar die toepasbaar is in kader van screening?’.

De ziekten die in de shortlist opgenomen worden, worden grondig geëvalueerd. Dit gebeurt door een panel waarin ook experts met kennis over de specifieke ziekten zitten. De evaluatie gebeurt op basis van vaste criteria waaraan een score wordt gegeven. Voorbeelden van criteria zijn de ernst van de aandoeningen, evidentie voor de effectiviteit van de behandeling na screening, sensitiviteit en specificiteit.

De werkwijze van het instrument werd principieel goedgekeurd door de werkgroep Aangeboren Aandoeningen en de werkgroep Bevolkingsonderzoek.

Hoe worden de eerste resultaten beoordeeld? Algemeen is de mening dat het instrument heel goed toelaat om de medische wenselijkheid van opsporen van een ziekte te beoordelen, maar dat het minder goed toelaat om eenduidig te scoren op het vlak van organisatorische haalbaarheid. Dit is immers soms afhankelijk van beleidsmatige aspecten.

Bijvoorbeeld: als een ziekte medisch-technisch gezien opspoorbaar is, dan stelt er zich soms nog een beleidsmatige vraag, zoals de bereidheid om de kosten voor de wijziging op het vlak van organisatie van screening te dragen.

Daarnaast kan het instrument niet in de plaats treden van een politieke beslissing over kostenefficiëntie en maatschappelijke aanvaardbaarheid. Hierbij spelen ethische en breed maatschappelijke reflexen die na wetenschappelijk advies een politieke afweging vergen, bijvoorbeeld naar ‘behandelbaarheid’: wanneer is de effectiviteit van een behandeling voor de samenleving voldoende ‘bewezen’? Want er zijn soms beloftevolle behandelingen waarvoor de klinische studies echter nog niet zijn afgerond. Tot slot is niet alle informatie die nodig is voor een objectieve beslissing steeds beschikbaar.

Vooraf voor zeldzame ziekten is dataverzameling vooral een kwestie van lange termijn en nationale/internationale samenwerking, zoals bijvoorbeeld op vlak van gezondheidseconomische analyse.

Om de betrokken werkgroepen toe te laten meer inzicht te krijgen in de toepassing en de eventuele tekortkomingen van het instrument, werd afgesproken dat de screeningscentra de nieuwe werkwijze, bij wijze van test, zouden toepassen op vier concrete ziekten.

Daartoe gebeurt een beoordeling op enerzijds fenylketonurie en congenitale hypothyreoïdie, want deze ziekten worden momenteel reeds opgespoord in Vlaanderen en worden internationaal beschouwd als dé ziekten waarover geen discussie bestaat dat ze neonataal moeten worden opgespoord. De beoordeling voor deze ziekten vormt dan dus een ‘gouden standaard’. Anderzijds gebeurt een beoordeling op spinale musculaire atrofie (SMA) en severe combined immunodeficiency (SCID), als ziekten die nog niet opgespoord worden in Vlaanderen.

Die voorbereiding was eind februari zo goed als afgerond door de screeningscentra, maar door de coronapandemie hebben de screeningscentra de focus volledig gelegd op het verderzetten van de neonatale screening in moeilijke omstandigheden.

Nu de normale routine stilaan terugkeert, zullen de concrete toepassingen worden afgewerkt en aan de werkgroepen worden voorgelegd, zodat het instrument geïmplementeerd kan worden. In de praktijk zal mogelijk nog bijsturing nodig zijn, maar het belangrijkste lijkt mij dat we daar heel transparant in zijn.

De prioriteitenlijst is er nog niet. Zodra dat het geval is, zal de lijst, inclusief de argumentatie, beschikbaar zijn.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat er enige vertraging is, maar dat de werkgroepen opnieuw zijn opgestart. Men zal onderzoeken welke bijkomende screenings mogelijk zijn.

Ik kijk verder uit naar de prioriteitenlijst. Ik zal opvolgen hoe we in de toekomst verder werk kunnen maken van een duidelijke omlijning en criteriaomschrijving van neonatale screening.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik wil graag nog verduidelijking. Ik heb het slot niet heel goed begrepen. Als ik het goed begrepen heb, was de voorbereiding afgerond eind februari en alles is dan eventjes on hold gezet door de coronacrisis. De vier ziekten waarop nu verder wordt gewerkt – fenylketonurie, een ziekte die ik niet goed heb verstaan, SMA en SCID –, wordt dat nu verder onderzocht of is er intussen beslist dat die zullen worden geïmplementeerd in het hielprikskenario? Ik wil graag een verduidelijking hebben over de precieze stappen die nu gaan volgen, alvorens nieuwe ziektes eventueel worden geïmplementeerd in het bevolkingsonderzoek.

Ik wil ook nog even meegeven dat er in Nederland op heel wat meer ziektes wordt gescreend dan in België. U geeft de praktische bezwaren weer, maar ik denk dat er nog heel wat marge is om ook in België op meer ziektes te testen dan we vandaag doen.

Zo was er in Nederland bijvoorbeeld ook voor SMA een positief advies om te testen omdat het een ernstige ziekte was en omdat een vroegtijdige behandeling van de ziekte een voordeel bood voor het kind. Er was ook een goede testing.

Minister, welke stappen zullen tijdens de komende maanden precies worden gezet?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik vraag me ook af welke stappen de volgende weken en maanden zullen worden gezet en wanneer we die prioriteitenlijst mogen verwachten.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maike De Rudder (CD&V): Een aantal maanden geleden hebben we het in deze commissie meermaals gehad over screening. Dat was toen naar aanleiding van prostaatkanker. Het zou inderdaad zeer nuttig zijn om verder te kunnen werken met een algemeen instrument dat kan beoordelen of een screening al dan niet nuttig is, onder meer vanuit gezondheidseconomisch oogpunt. We moeten volledige transparantie krijgen over de factoren die in rekening worden genomen om tot een objectieve beoordeling te komen. Uit de planning die telkens wordt doorgevoerd, heb ik vernomen dat er binnenkort een gedachtewisseling wordt georganiseerd over preventie en screening. Ongetwijfeld kunnen we daar verder bij dit soort vragen stilstaan. Ik kijk alvast uit naar die gedachtewisseling, die misschien wat vertraging heeft opgelopen door het coronavirus.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Aan de hand van deze vier voorbeelden wordt gekeken of het instrument werkbaar is. Daar is verder aan gewerkt en daar wordt nu de laatste hand aan gelegd. Een screening opzetten lijkt eenvoudig maar het instrument moet wel toelaten om afgewogen keuzes te maken. We bekijken of dat

instrument bijvoorbeeld ook kan worden ingezet voor zeldzame ziektes, want daarvoor zijn er toch wel wat minder data beschikbaar.

Wat de timing betreft, heeft men me gezegd dat men bijna klaar is. Een heel concreet moment heb ik nog niet gekregen, maar zodra het klaar is, wacht ons nog de oefening naar de kwalitatieve keten.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord en ik wil een oproep houden om het debat zuiver te houden. Dit is een heel specifiek debat over erfelijke genetische aandoeningen, zeldzame aandoeningen. Zoals u zelf zei, minister, gaat het ook over ethische vragen en de behandelbaarheid. Ik vind het gevaarlijk om dit in de grote pot van Vlaamse screeningsprogramma's te stoppen. Ik roep op om dit debat over de erfelijke aandoeningen gescheiden te houden zodat we op een degelijke, correcte en ethische manier kunnen nadenken over wat en hoe we verder willen screenen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het jaarverslag van de CAW's en het grote aantal mensen met hulpvragen rond persoonlijke en relationele problematieken – 2399 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Op 18 mei publiceerde het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) zijn jaarverslag van 2019. In 2019 kwamen 109.357 personen met een hulpvraag terecht bij een van de elf CAW's in Vlaanderen en Brussel. De hulp en begeleiding die de CAW's aanbieden, is heel divers, maar er kunnen een aantal grote categorieën onderscheiden worden. De grootste categorie verwees naar relationele en persoonlijke problemen, waarop 40 procent van de hulpvragen betrekking had.

Voor een grote groep mensen met een hulpvraag volstond een eenmalig contact met het CAW, maar voor een heel aantal moest er ook een langduriger begeleidingstraject worden opgestart. Daar zien we dat 47 procent van de begeleidingstrajecten gebeurden in het kader van persoonlijke en relationele problemen. Dat is natuurlijk ook een heel ruime omschrijving van de categorie.

Wetende dat er ook heel wat mensen zijn die in het private circuit op zoek gaan naar hulp, en dat er heel wat mensen zijn die de stap naar de hulpverlening niet zetten, kunnen we alleen maar concluderen dat dit type van problematieken een belangrijk maatschappelijk probleem is. Daarom moeten we ook goed kunnen monitoren hoe deze hulpvragen evolueren doorheen de tijd, zeker nu we, gezien de impact van de coronacrisis, een toename van hulpvragen verwachten.

Het is niet duidelijk in welke mate het ging om problemen op het vlak van psychosociaal en psychisch welbevinden, problemen in de ouder-kindrelatie of problemen in de partnerrelatie. Vaak lopen verschillende problematieken ook door elkaar heen, wat het natuurlijk moeilijk maakt om tot een opdeling te komen. Maar het is wel essentieel om te weten in hoeveel gevallen er ook kinderen bij betrokken waren. Want wanneer volwassenen te kampen hebben met persoonlijke of relationele problemen, heeft dat vaak ook een impact op de kinderen. Vandaar ook dat er de laatste jaren meer wordt ingezet op de Kindreflex binnen de geestelijke

gezondheidszorg. De minister heeft er al naar verwezen: dat zal ook naar andere domeinen worden uitgerold.

Ik verwijs ook naar een bericht in de media van eind mei, waarbij de CLB's rapporteerden dat ze de afgelopen drie jaar een verdrievoudiging zagen van het aantal dossiers rond problematische thuissituaties. De vraag is of zich dat ook in een toename van hulpvragen bij de CAW's uit.

Zien de CAW's de afgelopen jaren een evolutie in de hulpvragen met betrekking tot persoonlijke en relationele problematieken, zowel wat betreft het aantal als het type hulpvragen?

Hebt u er zicht op welk aandeel gaat over ouder-kindrelatie, welk aandeel over partnerrelatie en welk aandeel over psychosociaal en psychisch welbevinden? Is er een evolutie doorheen de afgelopen jaren met betrekking tot die verschillende elementen?

Op welke manier wordt de Kindreflex toegepast wanneer volwassenen met een hulpvraag bij een CAW komen?

Is er zicht op het aantal doorverwijzingen vanuit de CLB's naar de CAW's vanwege problematische gezinssituaties?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Door een wijziging in het registratiesysteem zijn enkel de cijfers van 2018 en 2019 te vergelijken. Het is dan ook niet mogelijk om significant geldende uitspraken te formuleren op basis van deze twee jaar.

Wat het aantal hulpvragen over relationele en persoonlijke problemen betreft, is er zowel voor onthaal als begeleiding een stijging merkbaar van 2018 naar 2019. Maar deze stijging is ook merkbaar in het algemeen voor alle hulpvragen en geldt niet specifiek voor relationele en persoonlijke problematieken.

Wat het aantal hulpvragen betreft heb ik een tabel, die ik graag ter beschikking stel aan het commissiesecretariaat. Ik stel voor dat ik al die cijfers niet voorlees.

Wat ik op basis van 2018 en 2019 wel kan zeggen, is dat we geen uitspraken kunnen doen over de evoluties betreffende een aantal thema's. Er is een toename van 19 procent met betrekking tot de ouder-kindrelatie en van 16 procent voor gezins- en familiale relaties. Voor partnerrelaties is er een toename van 7 procent op een jaar tijd.

Ik constateer wel dat het thema psychisch welbevinden een vaak geregistreerd thema is – vaker dan de voorbije jaren –, wat ook in de lijn ligt met de huidige ervaringen. Hier zien we een toename van 18 procent.

Op dit moment is de Kindreflex binnen de CAW's nog niet structureel uitgerold. Een aantal CAW's zijn wel al bezig met de implementatie van de Kindreflex, maar dat gebeurt op eigen initiatief. In het regeerakkoord is in een uitbreiding van deze methodiek naar verschillende sectoren voorzien, ook de CAW's. Dat zal ook de komende periode verder opgenomen worden.

Ik zal een tabel ter beschikking stellen aan het commissiesecretariaat, die een overzicht geeft van de doorverwijzingen vanuit de onderwijspartners en specifiek vanuit de CLB's. Vanuit de CLB's waren dit 482 doorverwijzingen in 2019. Voor alle onderwijsactoren ging dit om 1312 doorverwijzingen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister. Als we cijfers vergelijken, moeten we natuurlijk zien dat die op dezelfde manier geregistreerd zijn. Ik heb nu van u gehoord dat dat niet zo is en dat er een aanpassing is gebeurd met betrekking tot de registratie. Het is belangrijk dat we voor de volgende periode ook in de gaten houden hoe die cijfers evolueren, want ik vind het wel een heel belangrijk aandeel binnen de werking van de CAW's. Er komen mensen met veel hulpvragen en begeleidingsvragen rond persoonlijke en relationele problemen. U hebt de opdeling genoemd, met betrekking tot onder andere de partnerrelatie en de ouder-kindrelatie. Dat zijn natuurlijk zaken die heel sterk ingrijpen in het leven van mensen. Als we het hebben over intrafamiliale problemen, bijvoorbeeld met betrekking tot partnerrelaties, dan zijn de gevolgen voor kinderen ook groot.

Ik hoor dat een aantal CAW's intussen vrijwillig begonnen zijn met de invoering van de Kindreflex. Ik vind het goed dat in het regeerakkoord is voorzien dat die Kindreflex zal worden uitgebreid over verschillende sectoren. En de CAW's zijn daar, alleszins wat mij betreft, een heel belangrijke van. Ik hoop dus dat daar op relatief korte termijn werk van kan worden gemaakt bij alle CAW's.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Er is inderdaad heel wat psychisch onwelzijn. De vraag kan gesteld worden in welke mate CAW's mensen zien met een veeleer beperkt psychisch onwelzijn, dan wel psychisch onwelzijn dat grotere vormen aanneemt, en in welke mate die dan ook worden doorverwezen naar de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's). Ik denk dat het belangrijk is om ook daar zicht op te hebben.

Na de coronacrisis verwacht ik persoonlijk toch een psychische crisis. We moeten ons daar voldoende op voorbereiden. Curatie is natuurlijk één ding, veel belangrijker is dat we inzetten op preventie in de geestelijke gezondheidszorg. Ik denk dat dat toch iets is dat we in de toekomst meer en meer gaan moeten doen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Zoals mevrouw Schryvers al aanhaalde in haar inleiding, heeft 40 procent van alle hulpvragen binnen het CAW te maken met relationele en persoonlijke problemen. Dat is een ontzettend breed begrip. Het gaat van 'ik voel me niet goed in mijn vel', over vragen rond de opvoeding van de kinderen, tot een hulpvraag als 'ik ga scheiden, hoe pak ik dat aan?'. Dat gaat heel breed.

De Kindreflex is daarbij inderdaad ontzettend belangrijk. De CAW's zelf zijn daar nog niet structureel mee bezig. Sommige nemen zelf het initiatief, zoals de minister al aanhaalde. Maar ook al zijn er niet meteen vragen rond de kinderen, als partners relationele problemen hebben, heeft dat natuurlijk ook zijn invloed en zijn weerslag op de kinderen. Dat is echt een ontzettend belangrijk iets, dat ze zich daarvan bewust zijn.

Ik wil de minister voorstellen om nog meer te investeren in de monitoring, de analyse en de registratie van de verschillende clusters binnen het CAW. Hulpverleners gaan dat absoluut niet graag horen. Zij willen vooral bezig zijn met gesprekken en begeleidingen. Voor hen is dat opnieuw een administratieve taak die erbij komt, ik besef dat. Ik ben zelf hulpverlener geweest. Dat is allemaal niet fijn. Maar het is o zo belangrijk, want onze hulpverleners zijn zo'n beetje de voelsprietten van het beleid. Zij weten waar het misgaat, wat er beter kan, wat er allemaal aan de hand is. Ik zou dus echt willen vragen om daar bijkomend in te investeren, want dat geeft ons een beter beeld op waar er nog moet worden bijgestuurd en waar die bijkomende inspanningen nog extra nodig zijn.

Dan wil ik nog heel kort heel snel een zijsprongetje maken. Op 4 februari haalde de minister in deze commissie aan dat elk CAW de opmerking had gekregen om hun beleidsplan aan te passen en te bekijken hoe ze de middelen het beste kunnen inzetten. Deze oefening zou gebeuren tegen juni, maar door het hele coronagedoe is dat op de lange baan geschoven. Is het nog de bedoeling dat de CAW's deze kritische oefening blijven doen om hun werking verder te optimaliseren?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: 2020 zal het derde jaar zijn in de nieuwe registratie en we zullen dan duidelijker enkele trends zien, maar als gevolg van de covidcrisis zal het extra belangrijk zijn om dat in de gaten te houden. Daarom hebben we al extra investeringen gedaan, zoals het plan Zorgen voor Morgen. Ook de verdere uitrol van de Kindreflex zit daar absoluut in. Er is ook doorverwijzing naar bijvoorbeeld CGG's of eerstelijnspsychologen. Binnenkort hebben we een overleg om de getrapte zorg die in Zorgen voor Morgen staat, vorm te geven en te bekijken welke duidelijke afspraken er tussen de sectoren te maken zijn, bijvoorbeeld inzake doorverwijzing.

Wat de CAW's betreft, zijn de plannen binnen en goedgekeurd. De CAW's hebben het voordeel dat ze psychologische en sociale ondersteuning aan elkaar koppelen en dus ook op die andere domeinen begeleiding kunnen bieden.

De registraties zijn belangrijk en ook de sector is daarvan overtuigd. Dat is ook de reden waarom we in 2018 een nieuw registratiesysteem hebben gemaakt om dit verder en concreter op te volgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de transparantie bij de opvolging van kinderdagverblijven – 2403 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, in de commissievergadering van 18 februari hebben we uitgebreid gesproken over transparantie bij de opvolging van kinderdagverblijven en meer bepaald de thematiek van de negatieve rapporten van de Zorginspectie over kinderdagverblijven. De aanleiding was een concreet geval van een organisator die keer op keer na een negatief verslag opnieuw een opvang-initiatief kon opstarten.

Tijdens deze commissie riep ik de minister op om twee belangrijke elementen te onderzoeken. Ten eerste, om in de vergunningsvoorwaarden – afdeling 2, artikel 6 –, hetzij in het besluit, hetzij in het decreet, expliciet de historiek op te nemen van de aanvrager. Met andere woorden, iemand die tot twee- of driemaal toe een negatief verslag van de Zorginspectie krijgt, kan niet zomaar heropstarten of zo iemand zou de gesloten kinderopvang niet mogen kunnen ontwijken om de dag nadien opnieuw op te starten.

Ten tweede vroeg ik om de inspectieverslagen, zoals bij Onderwijs, voor iedereen openbaar beschikbaar te stellen, mogelijk deels geanonimiseerd, zodat ouders zich objectief een beeld kunnen vormen van het opvanginitiatief waar ze hun kostbaarste bezit, namelijk hun kinderen, aan willen toevertrouwen. Het zou een goede zaak zijn mocht al die informatie niet verstoken in documenten blijven, maar dat we er ook mee aan de slag gaan.

Kan de historiek expliciet worden opgenomen in de vergunningsvoorwaarden? Indien ja, vanaf wanneer? Indien niet, waarom niet? Zullen de inspectieverslagen online raadpleegbaar worden. Indien ja, vanaf wanneer? Indien niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, een aanpassing van de regelgeving is niet nodig.

Artikel 4 van het besluit van 9 mei 2014 bepaalt al dat Opgroeien regie 'met andere elementen', zoals de voorgeschiedenis van een bepaald persoon, rekening kan houden om te oordelen over de vergunningaanvraag als die een gegronde indicatie vormt van het gegeven dat de organisator niet aan de voorwaarden voldoet of zal kunnen voldoen. Het is echter een weigeringsgrond die omzichtig moet worden aangepakt en die er niet kan toe leiden dat, vanwege een bepaalde voorgeschiedenis, iemand nooit nog een vergunning zou kunnen krijgen. Opgroeien regie zal immers steeds naar alle elementen in het dossier moeten kijken, ook naar recente verbeteracties van een organisator.

Daarnaast kan ook worden gewezen op artikel 11 van het besluit, dat voorziet dat een organisator die een vergunning vraagt na een eerdere weigering of opheffing van een vergunning, moet aantonen dat de reden van de weigering of opheffing niet langer bestaat.

Er is inderdaad een traject opgestart om de inspectieverslagen met betrekking tot de kinderopvang actief bekend te maken. Half februari was hierover overleg tussen Opgroeien regie en Zorginspectie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Er moet echter nog een traject worden afgelegd, inhoudelijk en ook technisch. Door de recente coronacrisis moet de oefening opnieuw worden gepland, ook in het licht van nieuwe dringende opdrachten. Ik pin mij nu niet vast op een datum.

In afwachting bestaat de mogelijkheid om verslagen van de Zorginspectie op te vragen. Dit is passieve openbaarheid. Deze mogelijkheid is intussen ruim bekend onder de bevolking. Zo waren er sinds begin 2018 maar liefst 1098 aanvragen met 2556 bezorgde inspectieverslagen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw toelichting.

Ik denk dat we in het kader van de rechtszekerheid toch enige duidelijkheid moeten scheppen. Als in artikel 4 van het besluit staat 'en andere elementen', dan is dat zeer ruim. Dan kom ik uiteraard bij de vraag: als – en dat is nu blijkbaar zo – het agentschap Opgroeien daar al rekening mee kon houden, waarom heeft men dan in het verleden niet opgetreden in de casus die hier voorlag? We hebben toen gezegd dat we niet konden optreden. Het zou wel kunnen dat de organisator in het verleden een aantal keren een negatief verslag heeft gehad, maar er was geen rechtsgrond om op basis daarvan de vergunning te weigeren. Het antwoord dat u nu geeft, verbaast me dus wel een beetje. Wat u nu zegt, is dat er wel degelijk een grond was, namelijk artikel 4 met 'andere elementen' kon worden aangewend.

Ik denk dus dat we dit in het decreet in artikel 6 over de vergunningsvoorwaarden explicieter moeten opnemen. Zoals u aanhaalt, is het niet omdat een organisator een negatief verslag krijgt, dit de facto negatief blijft. Er staan verwerkingspunten in; mensen gaan ermee aan de slag. We kunnen dit enkel aanmoedigen, want het dient ook om te zorgen dat men beter wordt. Het gaat wel degelijk over diegenen die het gebruiken – of moet ik zeggen 'handig' gebruiken – om gaandeweg telkens opnieuw te ontwijken. Artikel 11 kan hier ook niet onmiddellijk een oplossing voor bieden.

Minister, het openbaar stellen van de inspectieverslagen moeten we op een relatief eenvoudige manier doen. Als ouders via Kind en Gezin op zoek gaan naar een opvang en de opvang verschijnt, zoals voor een school, moet je heel eenvoudig kunnen klikken en geen ICT-geletterd persoon zijn om iets te vinden via openbaarheid van bestuur. Je moet het gewoon via een eenvoudige klik op de knop kunnen vinden. Uiteraard, minister, als er opmerkingen zijn en als er een verbeterplan is, moet dat erbij worden geplaatst. Het lijkt mij niet meer dan logisch dat men de inspanningen die een opvang levert, kan raadplegen. Het is geen 'rocket science' of het zijn geen grote geheimen. Het lijkt me niet onoverkomelijk om die combinatie te maken.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik heb daar weinig aan toe te voegen. Ik denk dat er momenteel voldoende regels zijn om toe te laten een evenwichtige evaluatie te maken. Ik heb soms het gevoel dat we in de commissie van het ene uiterste in het andere vallen wanneer het gaat over inspecties en toezicht. De ene keer zegt men dat er minder regels nodig zijn; in een ander dossier zijn er dan weer meer nodig. We hebben vandaag een procedurebesluit dat toegepast kan worden. Handhaving is ook geen beroepsverbod.

Wat de verslagen betreft: die zijn toegankelijk maar ik denk wel dat ze leesbaarder gemaakt kunnen worden. Wat de invoering van de publicaties betreft, zullen we vragen daar wat meer duiding en omkadering bij te geven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, als wij inspectieverslagen online zetten, dan moeten we daar inderdaad enige duiding bij geven: wat staat er wel in, wat staat er niet in? Dat is een vorm van wijzer lezen.

Ik denk ook dat het dan ook de toets kan doorstaan dat het begrijpbaar moet zijn voor een leek. Het gaat in deze commissie soms over kinderopvang, groepsopvang, gezinsopvang: allemaal zaken die voor ouders minder duidelijk zijn. Ik volg u dan ook dat dit duidelijk moet zijn. Ik ben wel blij te horen dat u het voorstel om het publiek te maken zult uitvoeren.

Wat het overige betreft, denk ik dat u twee zaken door elkaar haalt. Er is de handhaving van bestaande initiatieven. Het voorstel dat ik doe, gaat wel degelijk over nieuwe initiatieven. Het gaat dan niet over meer regels – u verwijst zelf naar artikel 4 en artikel 11 – maar over het toepassen van de bestaande regels. Degenen die zich eraan houden, moeten niet worden overstelt met planlast en dergelijke meer, maar wel de uitwassen die wat wij in het decreet hebben opgenomen in het kader van de kwaliteit, ondermijnen. Daartegen moeten we kunnen optreden, ook voor men start, want daarover gaat het: dat zijn vergunningsvoorwaarden waaraan men moet voldoen voor men vergund kan worden. Ik denk dat we die twee zaken wat gescheiden moeten houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over hiv en de doelgroep die niet bereikt wordt – 2412 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): In 2018 werden volgens Sciensano 882 nieuwe diagnoses van hiv-infectie vastgesteld, of 2,4 diagnoses per dag of 78 per miljoen inwoner in ons land. Dat is een daling met 2 procent tegenover 2017 en met 28 procent in vergelijking met 2012, toen er 1228 nieuwe diagnoses waren.

We zien dat meer en meer patiënten hiv-tests laten doen uit eigen beweging. Bij de nieuwe diagnoses van 2018 waarvoor deze informatie beschikbaar is, werd 31 procent van de tests uitgevoerd op initiatief van de patiënt en 40 procent werd getest als gevolg van klinische argumenten. Het proportioneel aandeel van testen op eigen initiatief was groter bij MSM's (mannen die seks hebben met mannen) dan bij de heteroseksuelen.

We stellen echter vast dat we nog een hele groep van mensen die besmet zijn met het hiv-virus, missen. In 2018 leefden er naar schatting 19.213 mensen met hiv, waarvan er 1747 of 9,1 procent niet gediagnosticeerd zouden zijn.

Nu, de groep die we missen, bestaat eigenlijk uit een diverse groep: migranten uit de Sub-Sahara in Afrika, sekswerkers – zowel mannelijk, vrouwelijk als transgender –, mannen die seks hebben met mannen, maar ook heteroseksuelen die hun diagnose niet kennen. Er is onder hen zeker een groep die het risico op hiv laag inschat en waar de vraag naar preventie beperkt is. Voor wat betreft de sekswerkers is er in onze maatschappij een taboe op het sekswerk. Zij hebben veelal geen ziekteverzekering, ze zijn moeilijk op te volgen en er is vaak ook een communicatieprobleem.

De afgelopen jaren werden op het vlak van behandeling en preventie van hiv heel grote stappen voorwaarts gezet. De behandeling met een combinatie van verschillende hiv-remmers heeft tot gevolg dat bij besmette mensen het virus daalt naar een niet-opspoorbaar niveau, waardoor er geen overdracht van het virus meer is bij onbeschermd seksueel contact.

Voor de nog niet besmette patiënt met een zeer groot risico op besmetting is vandaag een preventieve behandeling mogelijk zoals de pre-exposure prophylaxis (prep) of preventie voorafgaand aan blootstelling, en de post-exposure prophylaxis (PEP). Die behandeling is op te starten na mogelijke blootstelling aan het virus.

De vandaag bestaande behandelingen maken het dus mogelijk heel wat besmettingen te voorkomen. Daarom is het belangrijk de groep van mensen die een hoog risico lopen op een besmetting met hiv of die besmet zijn, maar nog niet gedetecteerd, te bereiken.

Minister, worden er vanuit Vlaanderen inspanningen gedaan om personen met een hiv-besmetting die nog niet gediagnosticeerd zijn, of mensen met een hoog besmettingsrisico te detecteren? Zo ja, met welke organisaties wordt er samengewerkt om deze mensen te vinden?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Men kan zich laten testen bij de huisarts, in hiv-referentiecentra, in testcentra met een aanbod van anoniem testen, via online thuis-sampling en eventueel ook met zelftesten die te koop zijn in de apotheek.

Een actief opsporingsbeleid is essentieel in de controle van de hiv-epidemie. Om een zo goed mogelijk bereik te realiseren, is er het best een divers testaanbod zodat ook de moeilijk bereikbare doelgroepen de weg naar testing kunnen vinden.

Naast de reguliere zorg investeren we in Vlaanderen via verscheidene organisaties ook in outreachactiviteiten, waarbij moeilijk bereikbare groepen de hiv-test aangeboden krijgen. Voorbeelden hiervan zijn de terreinwerking van Sensoa naar mannen die seks hebben met mannen, de terreinwerking van het Instituut voor

Tropische Geneeskunde (ITG) naar Sub-Saharaanse Afrikaanse migranten en de terreinwerking van Violet naar sekswerkers. Kenmerkend aan deze initiatieven is de laagdrempeligheid, afgestemd op de doelgroep en/of tot bij de doelgroep. Het is dus een vorm van outreachend werken.

Personen die drager zijn van hiv zonder dit te weten, zijn de motor van de hiv-epidemie. Het is dus belangrijk dat wie risico liep, snel getest en behandeld wordt en vervolgens therapietrouw is.

België scoort goed in de toeleiding naar de behandeling en de ondersteuning van therapietrouw. Volgens het meest recente rapport van Sciensano werden 16.673 hiv-patiënten opgevolgd in 2018 in België. 97 procent van de personen die hun diagnose ontvingen, worden opgevolgd in hiv-referentiecentra. Slechts enkelingen worden dus, om specifieke redenen, niet opgevolgd. Van de personen die worden opgevolgd, bereikt 92 procent een gecontroleerde virale lading binnen de zes maanden na aanvang van de behandeling, hetgeen wijst op een hoge therapietrouw.

Zoals al gezegd, voeren verschillende organisaties in Vlaanderen outreachend werk uit om moeilijk bereikbare groepen te bereiken. Dit doen ze zowel met sensibiliserende boodschappen om veilig te vrijen, met informatie over het zich laten testen, als met een concreet, laagdrempelig aanbod.

Sensoa begeeft zich in de lgbt-community (lesbian, gay, bisexual, transgender) met Swab2know, een initiatief ontwikkeld door het Instituut voor Tropische Geneeskunde. Sensoa neemt ter plaatse in de homoseksuereca speekselstalen af om te testen op hiv. De testresultaten worden gecommuniceerd via een beveiligde website. Wie zich registreert, ontvangt regelmatig de uitnodiging om een nieuwe samplingkit te bestellen.

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde voert met zijn terreinwerking outreach-activiteiten uit die cultuursensitief en participatief zijn ontwikkeld specifiek voor personen uit de Sub-Saharaanse gemeenschappen. Seksuele gezondheid, preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen en hiv en toeleiden naar testing is hier aan de orde.

Violet en Boysproject voeren met hun terreinwerk eveneens outreachactiviteiten uit. Daar is de doelgroep sekswerkers. Deze organisaties informeren en counselen sekswerkers rond veilig sekswerk en preventie van soa en hiv. Door de cofinanciering met federale en lokale overheden bevat hun aanbod ook de mogelijkheid tot anoniem en gratis testen, alsook een sociale hulpverlening.

Naast die gerichte outreaching speelt natuurlijk ook de reguliere zorg een belangrijke rol in het bereiken van moeilijk bereikbare groepen, preventief en curatief. Artsen en andere gezondheidswerkers worden met de methodiek 'Onder vier ogen' van Sensoa getraind in het proactief bespreekbaar maken van seksuele gezondheid met cliënten.

Veilig vrijen en bij risico regelmatig testen op hiv en soa's, zijn enkele van de kernboodschappen inzake seksuele gezondheid. Ook omtrent prep en TasP (treatment as prevention) wordt geïnformeerd en gesensibiliseerd. Al die thema's komen recurrent aan bod in de werking van Sensoa, het Instituut voor Tropische Geneeskunde en Violet. Sensoa plant voor het najaar van 2020 een soacampagne en een campagne omtrent het feit dat hiv-positieve personen onder behandeling het virus niet kunnen overdragen, allebei naar het algemene publiek. In de geplande soacampagne en in andere acties is condoomgebruik een centraal advies. Recent nog voerde Sensoa een pop-upcampagne op sociale media waarmee mannen met homoseksuele contacten aangemoedigd worden om zich te laten testen op hiv voor het einde van de lockdown. Prep is naar de doelgroep van MSM's (mannen die seks

hebben met mannen) eveneens een thema dat geregeld opnieuw onder de aandacht wordt gebracht. Violetta biedt sekswerkers advies en informatie en verwijst verder actief door naar de gespecialiseerde zorg.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik dank de minister voor zijn antwoord. Er zijn de afgelopen jaren al heel wat stappen gezet rond behandeling en preventie, maar het is inderdaad heel belangrijk dat we proactief en outreachend blijven werken naar die risicogroepen.

Ik ben ook heel blij te vernemen dat Sensoa eind dit jaar een campagne zal opzetten. Dat is heel goed voor de sensibilisering. Heel wat mensen onderschatten het risico nog steeds of weten zelfs niet dat er behandeling is of dat er preventieve medicatie bestaat. Het is dus heel belangrijk dat we daarin goed sensibiliseren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over interlandelijke adoptie
– 2420 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, u weet dat Vlaanderen drie erkende adoptiediensten voor interlandelijke adoptie kent: Ray of Hope, Het Kleine Mirakel en FIAC-Horizon. Zij staan in voor de contacten met de adoptiekanalen en het verloop van de interlandelijke adoptie. Zij zijn dus dé schakel tussen de kandidaat-adoptieouders en het adoptiekind. Een transparante en vlotte communicatie is dan ook bijzonder belangrijk. Soms laat men daar wel eens een steek vallen, en dat is iets dat wij dan natuurlijk heel snel horen van kandidaat-adoptieouders.

Soms gaat het over dossiers die in het land van herkomst pas op een latere datum aankomen, of zijn er een aantal onduidelijkheden over op basis van welke criteria kandidaat-adoptieouders in aanmerking komen voor een adoptiekind: de aanmelddatum, het kindprofiel dat ze hebben opgesteld. Het is dus heel belangrijk dat we kandidaat-adoptieouders altijd heel goed informeren.

Op 7 maart 2018 hebben we in de plenaire vergadering een resolutie aangenomen waarin het parlement aan de regering een aantal opdrachten geeft en vraagt om de regeling van de interlandelijke adopties verder te stroomlijnen. Zo moet er een betere samenwerking komen met de federale overheid, moet het communicatietraject met de kandidaat-adoptieouders worden verbeterd en moet de werking van de drie adoptiediensten op elkaar worden afgestemd.

De vorige regering heeft daaraan gehoor gegeven door te beslissen dat er tegen 2023 nog slechts één adoptiedienst voor interlandelijke adoptie zal worden erkend in Vlaanderen. Door middel van de fusie van de drie adoptiediensten kunnen de beschikbare financiële middelen, kennis en expertise worden gebundeld. Eind vorig jaar startten daarvoor de eerste verkennende gesprekken met de adoptiediensten. In navolging hiervan startte het agentschap Opgroeien met het voorbereiden van een insteek om de toekomstige opdracht van de eengemaakte adoptiedienst te definiëren.

Minister, mijn eerste vraag gaat over communicatie: hoe ziet u heel concreet toe op het feit dat de adoptiediensten steeds met volledige transparantie communiceren naar de kandidaat-adoptieouders?

Kunt u toelichting geven bij de stand van zaken omtrent de insteek die het agentschap Opgroeien voorbereidt met het oog op die eengemaakte adoptiedienst? Is die al besproken met de verschillende diensten? Wat waren de voornaamste bevindingen, wat zijn de uitgangspunten, wat zijn de volgende stappen? Wanneer kunnen we daarin effectief een aantal beslissingen verwachten?

Zal er na de eenmaking van de adoptiediensten worden onderzocht of er kan worden gewerkt met een centrale, transparante wachtlijst zodat er meer perspectief kan worden geboden aan de kandidaat-adoptieouders? Zullen die ouders bij zo'n centrale wachtlijst op voorhand nog een keuze moeten maken wat betreft het land van herkomst?

Minister, kunt u een overzicht geven van de beleidsdaden die al werden gesteld naar aanleiding van de resolutie die ik daarnet heb geciteerd, waarin er onder andere werd gevraagd om een fonds op te richten voor projectsteun en te kijken of er daarrond internationaal een alliantie kon worden gemaakt?

Is er overleg geweest tussen de Vlaamse centrale adoptieautoriteit, de federale adoptieautoriteit en de Dienst Vreemdelingenzaken? Is er bilateraal overleg geweest met de FOD Buitenlandse Zaken in verband met het uitreiken van visa?

Welk communicatietraject is er opgezet tussen al die verschillende entiteiten en de Vlaamse adoptie-entiteit naar kandidaat-adoptieouders?

Is er al nieuws over het feit of het al dan niet moeilijk is om de accreditatie te behouden van een eengemaakte adoptiedienst naar de verschillende landen van adoptie waarmee wordt samengewerkt?

Op welke manier wordt er controle uitgeoefend op de contactpersonen in de herkomstlanden?

Ten slotte is mijn laatste vraag eigenlijk ook mijn eerste. Het laatste punt in de resolutie luidde namelijk ook dat er een traject moest worden opgezet naar een eengemaakte adoptiedienst.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, de wijze waarop adoptiediensten communiceren naar de kandidaat-adoptieouders, behoort in eerste instantie tot de verantwoordelijkheid van deze voorzieningen. Op dit niveau wordt normaal niet ingegrepen zolang de erkenningsvoorwaarden worden nageleefd. Indien kandidaten voor adoptie ontevreden zijn over de communicatie kunnen zij dit melden aan het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA). Dat kan leiden tot een klacht. Het VCA neemt het in ieder geval verder op. Dit kan uiteindelijk ook leiden tot een handhavingstraject.

Met het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 22 maart 2013 betreffende het inzagerecht en de bemiddeling bij interlandelijke adoptie, en meer bepaald artikel 16, werd alvast meer nadruk gelegd op de begeleiding en psychosociale ondersteuning van de kandidaat-adoptant door de adoptiedienst doorheen de verschillende fases van de adoptieprocedure. Dat impliceert onder meer dat kandidaat-adoptanten omstandig en geregeld geïnformeerd moeten worden over het profiel van de kinderen die nood hebben aan adoptie, de situatie in het herkomstland en de voortgang van de procedure, zeker wanneer er ingrijpende veranderingen of gebeurtenissen zouden plaatsvinden in het herkomstland of de eigen procedure.

Wat betreft de financiële aspecten van de procedure: zowel in het kanaalonderzoek, als bij afsluiting van een bemiddelingsovereenkomst, moeten de adoptiediensten een volledig overzicht geven van alle kosten die verbonden zijn aan de

specifieke procedure. Deze informatie wordt opgenomen op de website van het VCA, zodat dit te allen tijde kan worden geverifieerd.

Periodiek organiseert het VCA een bevraging bij kandidaat-adoptanten en adoptieouders om te peilen naar de tevredenheid over zowel de eigen dienstverlening als die van de adoptiediensten. Het aspect communicatie is daarin een belangrijk onderdeel. De resultaten van deze peiling, alsook de mogelijkheden tot verbetering worden uiteraard besproken met de sector. Indien hierbij aandachtspunten naar voren treden, speelt het VCA hierop in, in het kader van de reguliere opvolging van de diensten.

De fusieoperatie is als alternatief op een open competitie tussen de thans nog actieve interlandelijke adoptiediensten gericht op het samenbrengen van deze adoptiediensten in een eengemaakte dienst, waarbij de bestaande knowhow behouden blijft en de visie, missie, aanpak, organisatie en beschikbare mensen en middelen van de respectieve kandidaat-deelnemers in het kader van een optimalisatie door deze fusie worden samengebracht.

Op de startvergadering in 2019 waarop de besturen van de betrokken adoptiediensten waren uitgenodigd en waaraan de besturen hetzij voltallig, hetzij bij delegatie hebben deelgenomen, werd de aanpak van de fusieoperatie uiteengezet. Hierbij werd de vraag gesteld om de juridische, financiële en organisatorische begeleiding te laten voorafgaan door een inhoudelijke afstemming van de missie en visie inzake adoptie. Het doel hiervan was de eigen accenten waarop de kandidaat-deelnemers aan de fusie hun werking tot nog toe hadden gebaseerd, te aligneren en te consolideren tot een stabiele basis voor de toekomstige samenwerking.

Teneinde elke adoptiedienst toe te laten in alle openheid de eigen visie en missie toe te lichten, alsook de ideeën over de eengemaakte adoptiedienst mee te geven, werden in het najaar van 2019 bilaterale gesprekken tussen de begeleider en de adoptiediensten gepland en gevoerd. Uit deze gesprekken zijn verschillende, niet altijd gelijklopende, accenten naar voren gekomen. Teneinde het debat over deze inhoudelijke accenten verder op gang te brengen, werd aan de kandidaten voor de fusie een vragenlijst overhandigd met het verzoek dat elkeen deze vragen schriftelijk zou beantwoorden. De antwoorden op deze vragen moeten toelaten, zowel inhoudelijk als organisatorisch – vooralsnog op hoog niveau –, een gemeenschappelijke basis voor de samenwerking te definiëren. De adoptiediensten kregen hiervoor de tijd tot half april, maar door de COVID-19-omstandigheden werd deze termijn op vraag van enkele betrokken adoptiediensten verlengd tot eind mei.

Inmiddels werden de bijzonder omstandige en onderbouwde antwoorden van de adoptiediensten ontvangen en worden deze verwerkt tot een voorstel voor toekomstige samenwerking binnen de eengemaakte adoptiedienst. Dit voorstel zal aan de adoptiediensten voor het zomerreces worden overgemaakt en zal dan voorwerp uitmaken van verdere bespreking in plenum en, indien nuttig of noodzakelijk, bilateraal met de procesbegeleider, zodat in het najaar 2020 de eengemaakte adoptiedienst vormgegeven kan worden. Er zal dan ook werk worden gemaakt van statuten, de samenstelling van een bestuur en een personeelskader, de juridische en financiële aspecten van de fusie, met inbegrip van de sociale en arbeidsvoorwaarden voor de medewerkers, een huishoudelijk reglement, het stroomlijnen van de bedrijfsprocessen tot een transparante interne organisatie en het behandelen van de accreditaties in de landen van herkomst.

Parallel hiermee worden de accrediteringsprocedures in de respectieve herkomstlanden onderzocht. De oprichting van een eengemaakte adoptiedienst houdt voor de landen van herkomst in dat een nieuwe rechtspersoon de adoptiedossiers zal behartigen. Dit bilaterale aspect van internationaal privaatrecht kan leiden tot een

overdracht van de accreditering, maar ook tot het opstarten van een nieuwe accrediteringsprocedure. De doorlooptijd van voornoemde procedures is afhankelijk van de regelgeving van de betrokken landen van herkomst.

Een echte centrale wachtlijst is materieel en juridisch onmogelijk. De overgrote meerderheid van de herkomstlanden waarmee vandaag wordt samengewerkt, organiseert immers zelf de instroom van dossiers, het beheer van de wachtlijst en de matching. Dit geldt met name voor alle Haagse landen, alsook voor herkomstlanden die het verdrag nog niet hebben geratificeerd, maar waar interlandelijke adopties wel centraal worden opgevolgd door een bevoegde overheidsinstelling. Het zijn met andere woorden dus niet de adoptiediensten die de wachtlijst beheren, maar de centrale autoriteiten in de herkomstlanden waarmee wordt samengewerkt. Kandidaat-adoptanten worden op een dergelijke wachtlijst opgenomen nadat hun dossier door de adoptiedienst wordt opgestuurd naar het herkomstland en vervolgens door de centrale autoriteit wordt aanvaard. Ze komen aldus op de wachtlijst in het herkomstland, samen met en tussen de dossiers van kandidaat-adoptanten vanuit andere ontvangende landen, veelal in volgorde van aanmelding.

De verwachting dat de Vlaamse adoptiediensten deze wachtlijsten centraal – dit is voor alle kandidaat-adoptanten samen – vanuit België zouden beheren, strookt niet met de realiteit. Het beheer ligt in de handen van de herkomstlanden zelf. Zij houden daarbij, behalve met de volgorde van aanmelding, ook rekening met de kindprofielen waarvoor kandidaten openstaan en de vraag of kandidaat-adoptanten beantwoorden aan de vereisten die door hen worden gesteld.

Heel wat herkomstlanden formuleren immers erg specifieke verwachtingen ten aanzien van kandidaat-adoptieouders, zodat in de praktijk de meeste kandidaten slechts voor een beperkt aantal landen in aanmerking komen.

Wat de diensten wel kunnen opvolgen, is de volgorde waarin de dossiers van kandidaat-adoptanten worden opgestuurd naar de herkomstlanden. Na de eenmaking zal dit evident centraal kunnen worden beheerd. Men zal ook makkelijker kunnen overstappen in geval van schorsing of sluiting van een lopend adoptiekanaal, al werden hiervoor bij de laatste aanpassing van de regelgeving al wel een aantal belangrijke aanpassingen doorgevoerd.

Wat de beleidsdaden ter uitvoering van de zeven punten in de resolutie betreft, overloop ik puntsgewijs de verschillende initiatieven: in overleg met de Federale Regering en in overleg met de departementen Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Zaken de haalbaarheid te onderzoeken van de oprichting van een fonds waarin de projectsteun van adoptanten wordt verzameld; te onderzoeken welke internationale afspraken gemaakt kunnen worden voor de besteding van de middelen in het fonds; mee te onderzoeken hoe dat fonds kan worden beheerd zodat meer garanties kunnen worden ingebouwd voor de besteding van de middelen die in het fonds worden verzameld; na te gaan of die bijdragen voor projectsteun ook fiscaal aftrekbaar kunnen worden gemaakt.

Recent is binnen de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht een werkgroep opgericht die de financiële aspecten bij een interlandelijke adoptie onderzoekt. Hierin worden ook de wenselijkheid en de verschillende vormen van projectsteun bekeken. Het voordeel van dergelijke internationale werkgroep binnen de Haagse Conferentie is dat haar conclusies een brede gedragenheid hebben, zowel voor de herkomstlanden van adoptie als de ontvangende landen. Het VCA is dan ook van oordeel dat het beter is de bevindingen binnen deze werkgroep af te wachten alvorens hierover verder in overleg te treden met zowel de departementen Ontwikkelingssamenwerking als Buitenlandse Zaken.

Verder is het ook zo dat er recent, met de invoering van de wet van 1 maart 2018 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, een regeling is

ingevoerd waarbij verschillende kosten, verbonden aan de adoptieprocedure, fiscaal kunnen worden ingebracht. Het betreft onder andere de kosten voor de geschiktheidsprocedure in België, de kosten voor tussenkomst van de adoptiedienst, de uitgaven voor de dossierkosten in het land van herkomst, enzovoort. De kosten voor projectsteun vallen hier evenwel niet expliciet onder.

Het tweede punt van de resolutie is het overleg over interlandelijke adoptie. Eind december 2017 is er een samenwerkingsprotocol tot stand gekomen tussen de Federale Centrale Autoriteit en de Autoriteiten van de gemeenschappen. Hierbij zijn de bevoegdheden van iedere deelstaat inzake adoptie verder verduidelijkt. Verder zijn er duidelijke werkafspraken gemaakt om de samenwerking tussen de verschillende actoren in de adoptieprocedure te stroomlijnen.

In 2018 werd ook een samenwerkingsprotocol gesloten tussen het VCA en de FOD Buitenlandse Zaken – dit gaat over het derde punt van de resolutie – met als doel een vlotte samenwerking te organiseren, met respect voor ieders bevoegdheid. Deze samenwerking dient niet alleen op metaniveau te worden georganiseerd, maar tevens op dossierniveau.

Het vierde punt van de resolutie. In het voormelde samenwerkingsprotocol tussen de Federale Centrale Autoriteit en de Autoriteiten van de gemeenschappen zijn ook afspraken gemaakt over het signaleren van problemen of opmerkingen over de werking van een adoptiekanaal of adoptiedossier.

Zo is het de bedoeling om elkaar op de hoogte te houden van eventueel gesignaleerde problemen en ook om verdere maatregelen – indien nodig – eventueel pas te nemen na overleg met de Federale Centrale Autoriteiten of andere betrokken actoren. De tussenkomst in een concreet dossier door de Federale Centrale Autoriteit zal zo ook niet kunnen zonder hiervan eerst de betrokken Centrale Autoriteit van de Gemeenschap op de hoogte te brengen. Deze werkwijze leidt tot een open en gedeelde communicatie en versterkt een gezamenlijk gedragen oplossing bij de bestrijding van eventuele problemen.

Het vijfde punt van de resolutie. De opsplitsing dient te worden gemaakt tussen reeds lopende kanalen en nog te openen kanalen. Wanneer twee of meer diensten interesse tonen en concrete stappen wensen te zetten om een werking op te starten in eenzelfde herkomstland, dan worden de betrokken diensten aangemoedigd om – met oog op de toekomstige fusie – zo veel als mogelijk krachten te bundelen en samen te werken.

Verder werd in het kader van de nakende fusie, alvast een inventaris gemaakt van alle spelregels in verband met accreditatie, en dit voor de verschillende herkomstlanden waar de erkende adoptiediensten momenteel actief zijn.

Aan de hand van deze inventaris zal worden nagegaan wanneer en op welke manier een eventuele overdracht kan gebeuren. In ieder geval wordt deze informatie mee opgenomen tijdens de fusiegesprekken.

Het zesde punt van de resolutie is eind 2017 besproken tijdens een Commissie van Opvolging en Overleg met zowel de vertegenwoordigers van Justitie als van de FOD Buitenlandse Zaken. Naar aanleiding van deze bespreking werd de vraag geformaliseerd in een nota en voorgelegd aan het expertisenetwerk van het College van procureurs-generaal.

De conclusie luidt dat geen informatie kan worden gegeven over personen die voorwerp uitmaken van een lopend gerechtelijk onderzoek omdat dit het onderzoek in het gedrang zou kunnen brengen. Het VCA is dan ook aangewezen op de informatie die het kan krijgen via Justitie en de FOD Buitenlandse Zaken en heeft zelf geen verdere bevoegdheden ter zake.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 22 maart 2013 betreffende het inzage-recht en bemiddeling bij interlandelijke adoptie is recent gewijzigd. Bij de wijziging van het besluit werd rekening gehouden met de recente wijzigingen van het decreet Interlandelijke adoptie en met de nadruk op het behoud van de wacht-anciënniteit voor kandidaat-adoptanten bij onvoorziene omstandigheden in het adoptiekanaal en het bijkomend nazorgaanbod.

Het nieuwe artikel 14/1 van het BVR geeft de kandidaat-adoptanten de mogelijkheid om te heroriënteren naar de wachtlijst voor een ander herkomstland binnen de eigen adoptiedienst of bij een andere adoptiedienst. Om te beoordelen of heroriëntatie naar de wachtlijst bij een andere adoptiedienst mogelijk is, zullen de adoptiediensten in overleg moeten treden en samen moeten zoeken naar een constructieve oplossing.

De wijziging van het BVR heeft verder nog geleid tot de toekenning van extra subsidies aan de adoptiediensten voor de uitwerking van een bijkomend nazorgaanbod. De fusie indachtig werden de adoptiediensten sterk gestimuleerd om een gezamenlijk initiatief uit te werken.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Wat het traject naar de eenmaking betreft, ben ik blij te horen dat daar druk aan gewerkt wordt. Dat is een goede zaak.

Wat die eengemaakte wachtlijst betreft, begrijp ik heel goed dat een deel van het beheer van die wachtlijst altijd in handen zal zijn van het land van herkomst, waar een kind geboren is. Maar de vraag is of je als kandidaat-adoptieouder op voorhand op de wachtlijst van een bepaald land moet staan. Men zou er komaf mee kunnen maken dat kandidaat-adoptieouders kunnen kiezen uit welk land ze een kind adopteren. Dan is er één centrale wachtlijst, en voor het volgende kind op die lijst, of dat nu uit China, India, Chili of Portugal komt, komen de kandidaat-adoptieouders eventueel in aanmerking voor adoptie.

Dat is natuurlijk ook zo bij binnenlandse adoptie, daar is er ook één wachtlijst waarbij men niet kan kiezen en waarbij men werkt met een chronologisch systeem. Dat zou natuurlijk heel wat frustratie bij veel kandidaat-adoptieouders wegnemen. Zo kan ik bijvoorbeeld op de wachtlijst voor Chili staan waar dan iets gebeurt waardoor ik twee jaar op die lijst moet blijven staan, terwijl ik even goed voor de lijst van Zuid-Afrika had kunnen kiezen waar ik misschien binnen de drie maanden een adoptie had kunnen doen. Kandidaat-adoptieouders voelen dit als zeer onrechtvaardig aan. Ik denk dat we het agentschap Opgroeien de opdracht moeten geven om er eens over na te denken of het land van herkomst wel zo'n belangrijk keuzecriterium is dat daar aparte wachtlijsten voor moeten zijn. We moeten toch nog eens goed reflecteren over die centrale wachtlijst.

Minister, ik was blij te horen dat de gesprekken die u hebt gevoerd met de federale overheid er in se niet meer toe mogen leiden dat we situaties krijgen zoals tijdens de vorige legislatuur waarin Vlaanderen een adoptietraject goedkeurt, de ouders vertrekken met toestemming van het agentschap Opgroeien en daar dan vastzitten omdat ze van Buitenlandse Zaken te horen krijgen dat ze België niet binnen mogen omdat die adoptieautoriteit oordeelt dat de adoptie niet volgens de wet is verlopen. Als u mij nu de garantie kunt geven dat dit in de toekomst niet meer kan gebeuren door de samenwerking met de federale overheid, dan ben ik een tevreden man.

Natuurlijk moeten we erover waken dat het federale niveau niet gewoon op de Vlaamse bevoegdheden tussenkomt en zegt dat die en die landen sowieso niet

kunnen voor hen, terwijl Vlaanderen misschien het omgekeerde zou zeggen. Ik denk dus dat daar nog wat werk zit.

Ten derde, als het over accreditaties gaat, goed wetende dat we in 2023 één eengemaakte adoptiedienst hebben, zou ik er wel voor willen pleiten om nu al, bij wijze van spreken, een juridische constructie te maken. Daardoor komt een juridische accreditatie in een bepaald land wel toe aan die nieuwe juridische constructie die dan die eengemaakte adoptiedienst moet worden. Anders dreigen we nu bijvoorbeeld heel veel werk te steken in het accrediteren van een adoptiedienst, en kan het heel goed zijn dat een land op het einde van de rit, wanneer we naar een eengemaakte dienst gaan, zegt dat die accreditatie niet langer geldig is, en dat we die hele procedure opnieuw moeten doorlopen. In het belang van de kinderen en in het belang van de ouders zou ik er wel voor willen pleiten om dat met het zicht op de toekomst te doen.

Minister, in verband met de controle op contactpersonen, wat niet zo lang geleden ook echt een onderwerp van heel wat debat is geweest – ik denk aan Sri Lanka – hebt u toen gezegd dat wij geen informatie kunnen krijgen die eventueel in een strafrechtelijk dossier zit. Maar dat betekent natuurlijk dat het zou kunnen dat sommige adoptiediensten vandaag werken met contactpersonen die door de justitie als malafide worden aangemerkt, en dat zij dat gewoon niet weten. Het lijkt mij toch dat we er iets op moeten vinden om daar beter mee om te gaan, ook in het belang van die transparantie en in het belang van de ouders en de kinderen.

Ik had dan nog twee vragen in verband met ethische reflecties. Daar is de vorige legislatuur ook heel wat rond te doen geweest. De ethiek in interlandelijke adoptie is een thema dat steeds vaker naar voren komt. Het is zo dat er gezegd is dat er binnen de adviesverlening van het agentschap Opgroeien, binnen de organen die daarvoor zijn opgericht, een beroep kan worden gedaan op een ethicus wanneer dat nodig is. Mijn vraag is of dat al ooit is gebeurd.

Wat de adoptabiliteit van kinderen met special needs betreft: er stond op het programma om in de loop van dit jaar de begrenzing van die kindprofielen op te stellen, dit in samenwerking met experts binnen de jeugdhulpverlening. Weet u wat de stand van zaken daaromtrent is?

Mijn laatste vraag gaat over het expertenpanel interlandelijke adoptie. Wij wachten op de bevindingen die gepland zijn voor eind 2020. De vraag is of er ook een interimrapport wordt opgeleverd, zodat we kunnen volgen welke discussies zich daar ontspinnen, en zodat we een beetje zicht hebben op wat daar gebeurt. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dit is een goede vraag met een goede insteek. Ik ga niet alles nodeloos herhalen, maar ik heb kort drie dingen waar wij ook de aandacht op willen vestigen. Ten eerste is er de vraag van die centrale wachtlijsten. Die zijn enorm belangrijk. Je hebt nu wachtlijsten met verschillende snelheden en verschillende dynamieken. Dat zorgt inderdaad voor enorm veel frustraties. Ouders die veel eerder – al jaren eerder – aan een procedure begonnen zijn, merken dan uiteindelijk dat andere ouders bij wijze van spreken voorrang krijgen. Dat is natuurlijk niet zo, maar zij vinden soms een kortere weg omdat ze zich voor een ander land aangeven. Ik denk dat het echt heel nuttig zou zijn als we met een centrale wachtlijst werken. Ik denk dat de heer Parys daar 100 procent gelijk heeft.

De tweede vraag ging inderdaad over de vooruitzichten die waren gesteld voor jongeren met special needs. Is daar al meer duidelijkheid over?

Ten derde is er de expertencommissie, die momenteel in alle onafhankelijkheid haar werk aan het doen is. We laten die experts hun werk ook doen, zo hoort dat. Maar krijgen we daar op de een of andere manier een tussentijdse evaluatie van? Er was veel te doen rond de samenstelling van het panel. Als er enige verduidelijking zou kunnen zijn over wat de gang van zaken momenteel is, dan zou dat mooi zijn. Maar nogmaals: de expertencommissie heeft alle onafhankelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik dank de heer Parys voor de vraag. Het is goed dat we eens een update krijgen met betrekking tot de uitvoering van het decreet en de resolutie die we in de vorige legislatuur hebben goedgekeurd. Ik dank ook de minister voor zijn uitvoerig antwoord daarop.

Ik wil over enkele thema's nog even aanvullen of een bijkomende vraag stellen, ten eerste over de eengemaakte dienst. Het aantal interlandelijke adopties daalt jaar na jaar. Vorig jaar waren er nog maar 32. In 2012 waren dat er bijvoorbeeld nog 122. De deskundigheid waarmee die moeten worden afgehandeld, is zo groot dat die kleine diensten dat onmogelijk verder op deze manier kunnen doen. Het is natuurlijk daarom dat we in de vorige legislatuur al hebben gezegd dat het beste zou zijn dat er naar één dienst zou worden toegewerkt.

Dat we dat pas vrij laat hebben gedaan, en niet al een aantal jaren eerder, had te maken met de problematiek van de accreditaties. Tijdens hoorzittingen die we in de vorige legislatuur hebben georganiseerd, kregen we van de Vlaamse adoptie-ambtenaar te horen dat er daar mogelijk een probleem zou zitten. En als je maar een beperkt aantal kanalen lopen hebt, en vanuit die verschillende kanalen kan ook maar een beperkt aantal kindjes geadopteerd worden, en als je weet dat de inspanningen om zo'n kanaal te openen en te blijven controleren, heel groot zijn, spreekt het voor zich dat je wel duidelijkheid moet hebben met betrekking tot die accreditaties, voordat je die fusie echt aangaat. Ik wil erop wijzen dat dat een van de belangrijke elementen is in heel het proces. Dat is een van de zaken waar bij voorrang verder werk van wordt gemaakt, zodat elk verder kanaal dat zou kunnen worden geopend, ineens ook op een juiste manier geaccrediteerd is en dat daar zeker geen problemen mee komen.

Ten tweede is er de centrale wachtlijst. We hebben allemaal de mening geuit dat dat een goede zaak zou zijn. Als je in de positie van de ouders hier zit, is dat natuurlijk zo. Want als je op dezelfde manier de hele toeleiding doet naar de procedure en op een bepaald moment op een wachtlijst komt voor één land, en daar gebeurt iets, terwijl een ander koppel dat misschien op hetzelfde moment is begonnen, op een andere wachtlijst staat, en je ziet dat dat soms jaren kan verschillen, dan is dat natuurlijk heel ingrijpend voor de mensen die dat meemaken. Heel veel landen werken zelf met een centrale wachtlijst, waardoor dit stukje toch wel gehypothekeerd wordt. Het probleem dat ik daaromtrent altijd heb vernomen, is dat als je, om dat op te lossen, zou toelaten dat bepaalde kandidaat-adoptanten hier zich in verschillende landen inschrijven en dan afwachten welk land het eerst aan bod zou kunnen komen, er op dat moment in dat herkomstland ook al kosten moeten worden gemaakt. De kosten van zo'n procedure zijn sowieso al hoog. Dat weten we allemaal.

Ten derde: de projectsteun. Ik heb altijd heel sterk gepleit voor een fonds, omdat er toch wel hoge bedragen aan projectsteun worden gevraagd, buiten de kost die de adoptieprocedure al met zich meebrengt. Mensen willen dan ook zeker zijn dat die projectsteun op een goede manier terecht komt. En dat is heel vaak moeilijk te controleren, voor de mensen zelf, maar ook voor de kandidaat-adoptanten. Ik hoor u nu zeggen, minister, dat dat een kwestie van internationale samenwerking is. Voor mij is het belangrijkste dat er zekerheid is. De grens tussen 'wanneer betaal

je om een kind te kunnen adopteren' en 'wanneer is het projectsteun' kan natuurlijk snel vrij flou zijn. We moeten dus zeker zijn dat het gaat over middelen die ten goede komen aan projecten in de landen van herkomst. Dat is heel belangrijk.

Ten vierde is er de screening van contactpersonen. Ik heb al meermaals gezegd dat het van hieruit relatief gemakkelijk is om te zeggen dat iemand al dan niet betrouwbaar is, als je iemand zou moeten screenen in ons land. Voor diensten die hier gevestigd zijn en die dat moeten gaan opvolgen in een land van herkomst, met een heel andere cultuur en taal, is dat echter uitermate moeilijk. Contacten met iemand worden stilletjes aan opgebouwd. Men zit daar niet continu naast. Men gaat wel eens naar het land van herkomst, zoals het VCA soms doet, maar verder lopen de contacten heel vaak zoals wij die nu hebben. Opvolging is dus niet zo eenvoudig. Vandaar hebben we er ook voor gepleit dat ook Buitenlandse Zaken en de verschillende ambassades van ons land in de herkomstlanden, waar toch wel mensen aanwezig zijn en waar we contacten hebben, mee zouden helpen bij die controle.

Tot slot, met betrekking tot de toevoeging van de ethicus en de vragen rond ethiek, hebben we altijd de bedoeling gehad om dit alleen in algemeenheid te doen. Ik denk dat dat ook niet anders kan. Tot welke leeftijd is het goed dat we kinderen vanuit het buitenland adopteren? Wat met special needs? Hoever kan dat gaan? Ik denk dat het goed is dat die discussie in het algemeen gevoerd wordt. Diensten stellen zich daar vragen over en zouden daar dan een beroep op kunnen doen, al denk ik dat het goed is dat niet alleen zij dat doen, maar ook dat wij dat stelselmatig opvolgen. Tot daar mijn tussenkomst.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik heb een paar korte bedenkingen.

Wat die ethische reflecties betreft en het aantal mensen dat daar al gebruik van gemaakt heeft, dat zou ik moeten opvragen. Dat weet ik zo niet uit mijn hoofd. Dat geldt eveneens voor de special needs.

De centrale wachtlijst is niet zo simpel, omdat het eigenaarschap in het land van herkomst ligt.

Wat het interimrapport van het expertenpanel betreft: dat was niet voorzien, maar het is wel zo dat de werkzaamheden van het panel door de coronaproblematiek vertraging hebben opgelopen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ja, ik denk gewoon dat het belangrijk is dat we toch aan het agentschap Opgroeien eens vragen om die reflectie rond de centrale wachtlijst te voeren. Natuurlijk kan dat maar tot een bepaald ogenblik, maar als je het concept zou afschaffen dat je moet kiezen voor een land, dan kun je daar wel extra stappen in nemen.

Ik kijk uit naar de andere informatie die u beloofd hebt, minister. Wij gaan dit dossier samen met de collega's uiteraard blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de zorgvragen binnen prioriteitengroep 3 voor personen met een handicap – 2451 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ga het heel kort en bondig omschrijven. Zoals u weet, is mijn grote doelstelling hier in het parlement ervoor te zorgen dat de wachtlijsten voor mensen met een beperking op een dag weggewerkt zijn. Of dat vijf, tien of twintig jaar duurt, dat maakt zoveel niet uit; ik heb wel nog even tijd. Daarvoor zijn wel een aantal dingen nodig. Een budget is één ding; daar hebben we het al over gehad. Er is budget bij gekomen bij de begrotingsopmaak in september. Een ander ding zijn de vele aanpassingen aan het systeem zelf. Men heeft daar al een aantal zaken voor in gang gezet of verdergezet van uw voorgangers. Denk maar aan de automatische toekenning of correctiefase 2, die beide passen in de grote tocht richting een voldoende budget voor iedereen's zorgnood, het liefste op een zo kort mogelijke termijn.

Een van de zaken die daar ook in meespeelt, is de samenstelling van prioriteitengroep 3. Prioriteitengroep 3 is een groep van mensen die op de wachtlijst staan, die wachten op een persoonsvolgend budget, maar die heel divers is. Daar zit – om het een beetje plat te zeggen – een beetje van alles in. Er staan mensen op die er al tientallen jaren op staan en voor wie de vraag is wat hun juiste zorgnood vandaag nog is. Waar hebben ze nood aan en naar welk budget vragen ze nog?

In het verleden is die kwestie al enkele keren aangehaald. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) heeft daar zelfs een klein onderzoek naar gevoerd, maar wat er uiteindelijk mee gedaan is en de resultaten daarvan, dat is nooit aan de oppervlakte gekomen.

In het regeerakkoord – voor dat gedeelte zat ik bij bespreking, dat is geen geheim – staat dat we deftig moeten kijken hoe die prioriteitengroep 3 is samengesteld en hoe we die samenstelling eventueel kunnen actualiseren om de dringende zorgnoden vast te stellen en uit te zoeken waar mensen al geholpen zijn en niet langer op die wachtlijst thuishoren. Volgens de cijfers van juli 2019 staan in die prioriteitengroep 11.812 wachtenden. Dat is een gigantisch grote groep. We moeten een duidelijk beeld schetsen daarvan en ervoor zorgen dat we weten wat de juiste zorgnood is om daar effectief iets aan te kunnen doen. Als we niet weten, kunnen we ook niet meten.

Minister, in het regeerakkoord staat duidelijk dat de zorgvragen binnen prioriteitengroep 3 worden geëvalueerd. Ik heb er ook al een schriftelijke vraag over gesteld. Toen was er nog geen duidelijk beeld op. Zijn de zorgvragen binnen prioriteitengroep 3 inmiddels geëvalueerd? Zo ja, wat waren de resultaten van die evaluatie? Zo niet, hoe gaat u die prioriteitengroep 3 in de toekomst verder onderzoeken via het VAPH en ervoor zorgen dat we de zorgnoden in die heel grote groep duidelijk in kaart brengen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Sinds uw vraag van november is er geen nieuwe evaluatie gebeurd. Ik kan daar dus ook geen resultaten van geven. In opvolging van uw vraag in november heb ik aan het VAPH gevraagd om de problematiek van prioriteitengroep 3 te onderzoeken in verhouding tot de vragen in de andere prioriteitengroep en de vragen die via automatische toekenning worden behandeld,

en in relatie tot het budget dat deze regeerperiode beschikbaar is voor personen met een handicap.

Het VAPH neemt dit mee in een ruimer project 'perspectief op zorg en ondersteuning'. Dat is absoluut nodig om, zoals aangegeven in de beleidsnota, verder werk te maken van de afbouw van de wachtlijsten en het opmaken van het beleidsplan rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH).

Collega Vera Jans vroeg op 12 mei ook al naar de resultaten van het onderzoek naar de aansluiting van de RTH met de reguliere hulpverlening. Ze verwees in haar vraag naar een aangekondigd onderzoek met de CAW's om de RTH-gebruikers in kaart te brengen en parallel onderzoek naar de besteding van de budgetten door budgethouders in de laatste categorie van de persoonsvolgende financiering. Dat zijn allemaal elementen om mee te nemen in de evaluatie.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik verneem dat er dus nog maar weinig is veranderd. Ik ben wel blij dat er wordt gewerkt aan een plan perspectief zorgnood, waarin verschillende elementen worden opgenomen, onder andere het recht op RTH. Het is echt wel noodzakelijk om daar een soort van permanente opvolging van te doen. Nu krijgen mensen een brief waarop staat: u hebt recht op een zorgbudget, maar dat kunt u nu nog niet krijgen.

Dan wordt daar eigenlijk, soms gedurende tien jaar of meer, geen opvolging aan gegeven. Die mensen blijven meegenomen worden in die wachtlijsten. Het VAPH heeft daarover een ondervraging gedaan bij die mensen over welke zorgnood ze nog hebben en of ze al toegang hebben tot andere kanalen. Toen is daar nooit iets mee gebeurd. Het was ook een vrij domme vragenlijst, niet in de zin dat het idee dom is, maar dat er niet echt was nagedacht over hoe die achteraf zou worden gehanteerd of welk statistisch systeem er zou worden gebruikt om de zorg nog beter in kaart te brengen.

Ik heb gezien dat op het einde van de vorige legislatuur een prognose van de budgettaire inschatting is gemaakt. Hierbij is het geheel van prioriteitengroep 3 in rekening gebracht, maar mij lijkt het beter eerst de zorgnood exact te analyseren. Volgens mij kunnen we de budgettaire nood op die manier beter afbakenen en er uiteindelijk voor zorgen dat we de budgettaire middelen vinden om die wachtlijsten weg te werken en die mensen een perspectief te geven, wat uiteindelijk toch het doel is. Dat is een stappenplan. We moeten beginnen met eerst de boel te analyseren, zodat we weten wat we nodig hebben om hier effectief iets aan te kunnen doen. Nu loopt het allemaal door elkaar.

Ik vrees dat we op deze manier op het einde van deze legislatuur opnieuw 1,5 of 2 miljard euro nodig zullen hebben om dat allemaal weg te werken. Dat geld is er dan niet en de kans is klein dat het er de volgende legislatuur zal komen. We moeten systematisch werken om de zorgnood met betrekking tot de wachtlijsten beter in beeld te krijgen. Op basis daarvan moet er een plan van aanpak komen. Dat zal in het sociaal comité zeker een van de punten zijn. We kunnen daar bespreken hoe we het de komende jaren budgettair zullen aanpakken om die grote doelstelling in Vlaanderen effectief te bereiken. Iedereen moet binnen afzienbare tijd een zorgbudget krijgen.

Ik hoop dat dit kan passen in het grote perspectief op de zorgnood van het VAPH. De volgende keer dat het VAPH op bezoek komt, zal ik daar zeker verdere vragen over stellen. Het VAPH kan dit dan toelichten. Ik hoop dat het VAPH over de nodige knowhow inzake IT beschikt om dat op een efficiënte wijze te doen. Ik hoop dat we de komende jaren stappen zullen zetten en dat prioriteitengroep 3 verder kan worden geanalyseerd en in kaart kan worden gebracht.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, ik wil me hierbij aansluiten. Prioriteiten-groep 3 is groot, maar ik weet niet goed wie daar nu juist in zit. U hebt aangehaald dat er een evaluatie en een onderzoek komt, maar dat heb ik al vaak gehoord. Ik denk dat het dringend tijd is om daarmee van start te gaan.

We horen soms signalen dat die zorgvragen eigenlijk slapende procedures zijn. Soms horen we dat geregistreerde zorgvragen eigenlijk achterhaald zijn. We moeten heel snel werk maken van die evaluatie. Om de budgetten te verdelen, is het belangrijk te weten wie in prioriteitengroep 3 zit en hoe we die mensen het best helpen. Als we weten wie er in die groep zit, ben ik ervan overtuigd dat we hen misschien met RTH kunnen helpen. U weet dat ik veeleer voor een vraag-gestuurd dan een aanbodgestuurd RTH-instrument ben, maar misschien kunnen we met die RTH veel mensen helpen.

Als ik naar het jaarverslag voor 2019 kijk, zie ik dat 12 procent in alle prioriteiten-groepen in het algemeen geen ondersteuning heeft. Hebt u hier zicht op? In totaal gaat het om 12 procent, maar om hoeveel mensen gaat het enkel en alleen in prioriteitengroep 3? Het is belangrijk te weten en te onderzoeken hoeveel mensen in prioriteitengroep 3 absoluut nog geen hulp krijgen.

Minister, ik wil er, net als de vorige spreker, op aandringen dat u het liefst heel snel werk maakt van dit onderzoek, zodat we dit goed kunnen monitoren. We kunnen daar dan rekening mee houden in het verdere verloop en bij de verdeling van de budgetten. Misschien kunt u dit snel op tafel leggen of hebt u hier al een timing voor.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Mevrouw van der Vloet, dit is een belangrijke vraag om uitleg. We moeten dit in deze commissie zeker blijven opvolgen. Wat de urgentie betreft, volg ik u. Het is urgent hier snel werk van te maken.

Mijnheer Vande Reyde, u zei dat het u niet uitmaakte of die wachtlijsten binnen vijf, tien of twintig jaar worden opgelost. Ik denk dat de mensen op de wachtlijsten dat anders zien, maar ik neem aan dat u het zo niet hebt bedoeld. Ik snap ook wel waarom u zegt dat we dit morgen niet zullen oplossen.

Wat voor ons wel heel erg belangrijk is, is dat perspectief wordt geboden, en vooral een perspectief naar volwaardige zorg. De laatste tijd zien we dat bij correctiefase 2 en bij mozaïek 4 mensen soms het bericht krijgen dat hun budget 20, 25 tot zelfs 40 procent lager zal liggen, omdat er een afleiding is naar een beperkter aanbod van RTH. Ik snap dat er naar die prioriteitengroep 3 wordt gekeken en dat er een evaluatie nodig is, ook in het kader van het wegwerken van de wachtlijsten, maar het perspectief dat we die mensen bieden, moet wel altijd zijn dat ze volwaardige zorg krijgen. Het mag niet zo zijn dat we mensen met te weinig budget wegsturen voor x-aantal jaar of zelfs permanent om de wachtlijsten toch maar te doen afnemen. Dan zouden we fout bezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, minister, ik ondersteun het pleidooi van de collega's. Het is al heel lang dat we een hele groep mensen geen perspectief geven, namelijk alle mensen van categorie 3. Zij zijn wel langs geweest om zich te laten testen. Ze hebben een DOP-project (dienst ondersteuningsplan) doorlopen. Hoe komt het dan dat het VAPH geen zicht heeft op wie die mensen zijn?

Zou het niet mogelijk zijn aan de DOP-diensten te vragen dat zij een overzicht geven van de mensen die in categorie 3 zitten, zodat wij sneller zicht krijgen op die groep

en sneller vanuit het beleid een antwoord kunnen bieden? Ik vind het ongelooflijk dat men jaren op een wachtlijst staat, jaren een zorgvraag stelt, jaren geconfronteerd wordt met een handicap, terwijl wij die mensen alleen maar gebruiken om onze statistieken te vullen en hen laten wachten. Misschien moet u eens langs de DOP-diensten gaan: misschien kunnen zij u helpen. Dat had ik graag van u vernomen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik heb gesproken over de opdrachten die we het VAPH gegeven hebben. In het perspectief op zorg en ondersteuning zullen zij een aantal van die zaken opnemen. Ik neem aan dat we er dan in deze commissie over kunnen spreken. Ik ben het ter zake met u eens, mijnheer Vande Reyde.

De doelgroep en het profiel ervan zijn groot en divers naar leeftijd, handicap en budgetcategorie. Dat element moeten we in rekening nemen.

Wat u zegt over DOP, klopt niet helemaal. Het is niet zo dat het bij DOP altijd gaat om mensen die vanuit de oude wachtlijst zijn omgezet. Er zitten ook andere categorieën tussen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dank voor de antwoorden en de aanvullingen van de collega's. We zitten allemaal een beetje op dezelfde lijn en beamen de noodzaak.

Ik heb vaak het gevoel dat de mensen van het VAPH, die heel hard werk leveren en begaan zijn met de materie, misschien een beetje terughoudend zijn om de data, de analyses, open te stellen voor de buitenwereld. Ik wil een suggestie doen, al wil ik niet zeggen hoe ze hun werk moeten doen – dat is mijn taak niet als parlementslid –, maar ze zouden hun gegevens betreffende de wachtlijsten bijvoorbeeld kunnen ontsluiten – dan zouden anderen daarmee aan de slag kunnen gaan – en eventueel die gegevens actualiseren op een efficiënte wijze met slimme toepassingen enzovoort.

Soms is het een goede zaak dat daar externe mensen bij betrokken worden die daar op een creatieve manier mee aan de slag gaan, eerder dan zelf jaren van plan te zijn om een aantal dingen te doen die er dan toch niet van komen of niet helemaal. Ik neem aan dat er heel slimme mensen bij het VAPH zitten, maar misschien kunnen zij data openstellen voor anderen en een aantal doelstellingen weergeven, bijvoorbeeld inzake prioriteitengroep 3, om ervoor te zorgen dat het misschien sneller vooruitgaat op een efficiëntere manier. Dat kan misschien tijdens een volgende sessie met het VAPH besproken worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het jaarverslag 2019 van Child Focus – 2460 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Op 20 mei 2020 werd het jaarverslag 2019 van Child Focus verspreid. Het afgelopen jaar behandelden zij in totaal 3029 nieuwe dossiers, wat neerkomt op een tiental dossiers per dag. Child Focus heeft zowel aandacht voor vermiste kinderen als seksueel uitgebuite kinderen.

Wat de seksuele uitbuiting van minderjarigen betreft, heeft de stichting 1586 dossiers behandeld, wat uiterst zorgwekkend is. Uit dit jaarverslag blijkt dat het aantal dossiers betreffende seksuele uitbuiting van minderjarigen in de prostitutie is gestegen van 39 dossiers in 2018 naar 46 dossiers in 2019. In 36 procent van deze dossiers ging het om een jongere die in een jeugdvoorziening verblijft. Kwetsbare jongeren worden gezien als gemakkelijke prooien, zeker door tienerpooiers. Aan deze doelgroep dient dan ook bijzondere aandacht geschonken te worden bij de aanpak van deze problematiek.

Seksuele uitbuiting gebeurt niet enkel offline, maar ook online. Door de toemende digitalisering doen er zich online ook steeds meer risico's voor. E-safety staat dan ook centraal bij Child Focus. Sinds 6 juli 2017 ontvangt en analyseert Child Focus de meldingen van vermoedelijke seksuele misbruikbeelden van kinderen via het burgerlijk meldpunt 'Stop seksuele misbruikbeelden van kinderen'. Communicatie lijkt daarbij een cruciale rol te spelen in het succes van dit meldpunt. Hier moet dan ook volop op ingezet worden.

Het jaarverslag wijst op een kleine toename van het fenomeen 'sextortion' in 2019. Bij dit fenomeen worden jongeren verleid om naaktfoto's of filmpjes van zichzelf door te sturen, waarna ze afgeperst worden. Gezien de sterke toename van het aantal meldingen als gevolg van de lockdownmaatregelen in het kader van COVID-19, is een nieuwe campagne dan ook broodnodig. Jongeren zitten dezer dagen nog meer op het internet, waardoor ze dus ook meer blootgesteld worden aan mogelijk misbruik en hiertegen ook beter beschermd dienen te worden.

Minister, u gaf in uw antwoord op schriftelijke vraag nr. 383 aan dat er aan jeugdhulporganisaties wordt gevraagd om een beleid uit te bouwen omtrent seksueel grensoverschrijdend gedrag. Worden de jeugdhulporganisaties hierop gecontroleerd? Wordt dit beleid bij elke jeugdhulporganisatie geëvalueerd? Zo ja, op welke criteria? Zo neen, waarom niet? Welke initiatieven neemt u om kwetsbare jongeren nog meer te sensibiliseren omtrent seksuele uitbuiting?

Vorig jaar werd de gratis preventietool 'Girl Power Squad' ontwikkeld voor jeugdorganisaties. Wanneer wordt deze tool geëvalueerd? Op welke criteria zal deze tool geëvalueerd worden? Wanneer zal deze tool uitgebreid worden naar andere doelgroepen? Hoever staat de Vlaamse stuurgroep met de evaluatie van het actieplan inzake tienerpooiers? Hoe evalueert u de samenwerking tussen de betrokken diensten inzake de tienerpooierproblematiek?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, de verwachting dat organisaties een beleid uitbouwen rond seksueel grensoverschrijdend gedrag is een erkenningsvoorwaarde, en opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp. Tijdens de inspecties door de Zorginspectie kunnen deze erkenningsvoorwaarden ook worden gecontroleerd.

Binnen de bepalingen inzake het kwaliteitsbeleid van een organisatie is een continue evaluatie van de bestaande processen en procedures een uitgangspunt. Er wordt van elke organisatie dan ook verwacht dat ze hun eigen beleid inzake seksueel grensoverschrijdend gedrag op systematische wijze evalueren. Hierbinnen moet er minimaal aandacht zijn voor volgende criteria: de voorziening ontwikkelt een geschreven referentiekader voor grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de gebruikers; de voorziening hanteert een procedure voor preventie, detectie van en gepast reageren op grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de gebruikers. In die procedure is een registratiesysteem opgenomen dat voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de wetgeving betreffende de verwerking van

persoonsgegevens; grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de gebruikers wordt gemeld aan de administratie.

De initiatieven rond de sensibilisering van kwetsbare jongeren rond seksuele uitbuiting, vallen hoofdzakelijk onder het luik preventie van het Vlaams actieplan voor een betere bescherming van slachtoffers en een strakkere aanpak van tienerpooiers. Vanuit de Vlaamse stuurgroep wordt er momenteel gewerkt aan een vormingsplan waarin de verschillende betrokken partijen de juiste handvatten aangeleerd worden. Ondersteunend hieraan wordt een draaiboek met alle concrete informatie ontwikkeld.

Ook het opnieuw onder de aandacht brengen van het materiaal dat uitgewerkt werd door Child Focus, en de mogelijkheden van de ondersteuning door de referentiecentra mensenhandel, zitten vervat in dit traject dat erop gericht is de kennis over en de focus op deze problematiek te vergroten.

We werken ook mee aan het nationaal actieplan (NAP) Gendergerelateerd Geweld, waarin alle acties die betrekking hebben op het thema van seksuele uitbuiting, gebundeld worden. Dat plan is momenteel in opmaak. We blijven bovendien actief betrokken bij de uitrol van het plan Generatie Veerkracht, zoals voorgesteld door collega Benjamin Dalle, en dat we samen hebben voorgedragen aan de Vlaamse Regering.

Dit plan schenkt veel aandacht aan maatschappelijk kwetsbare jongeren. Zodra de toekenning van projectmiddelen die voortvloeien uit Generatie Veerkracht, gefinaliseerd is, worden de geselecteerde projecten die gelinkt kunnen worden aan dit thema, toegevoegd aan de preventieve en vormingsacties die uitgerold worden vanuit het Vlaams actieplan.

De preventietool 'Girl Power Squad' werd ontwikkeld door Child Focus. Aangezien Child Focus mee aansluit op de Vlaamse forumgroep slachtoffers tienerpooiers, en aangezien de ontwikkeling van deze tool zeer nauw aansluit op de actie die betrekking heeft op het stimuleren van e-safety en een veilig, gesensibiliseerd gebruik van sociale media en internet, wordt dit mee opgevolgd vanuit deze stuurgroep.

Voor de evaluatie hiervan zal er worden gekeken naar het aantal organisaties die er gebruik van maken, naar het profiel van de gebruikers en de ervaringen.

Child Focus onderzoekt momenteel op welke manier deze tool verder uitgebreid kan worden, onder meer naar jongeren uit de Romagemeenschap, en naar dove en slechthorende meisjes.

De acties binnen het Vlaams actieplan voor een betere bescherming van slachtoffers en een strakkere aanpak van tienerpooiers zijn onderhevig aan een continue evaluatie, die uitgevoerd wordt door de leden van de Vlaamse stuurgroep. Op de laatste stuurgroepbijeenkomst werd een vernieuwd plan van aanpak uitgewerkt, waarbij er enerzijds een werkgroep is samengesteld die zich voornamelijk zal toespitsen op het luik rond vorming en sensibilisering, en anderzijds een werkgroep die de samenwerking tussen de betrokken actoren verder concretiseert en evalueert. Dit moet het mogelijk maken om gericht en efficiënter in te zetten op de acties die aan deze thema's gelinkt zijn.

Het voorbije jaar is er heel wat veranderd op het vlak van zowel aanbod als verwachtingen rond samenwerking. Er werden nieuwe innovatieve woonvormen erkend, het project rond assessment van Payoke kende een eerste evaluatie, de uitbreidingsronde beveiligend verblijf werd afgerond en de evaluatie van het aanbod van vzw Nest heeft geleid tot een hernieuwd aanbod. Ook het aanmelden bij Payoke, en het eventueel gebruikmaken van hun aanbod tot assessment, werd na evaluatie bijgestuurd.

In al deze initiatieven staat samenwerking centraal. Om hierin te stroomlijnen, wordt, zoals eerder gezegd, een nieuwe werkgroep opgericht. Ik verwacht dat deze werkgroep de wijze waarop op het terrein samengewerkt wordt, zal evalueren en aanbevelingen zal formuleren naar de Vlaamse stuurgroep die gericht zijn op het verhogen van de performantie en de efficiëntie van de samenwerkingen. De opstart hiervan is gepland nog voor de zomer.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. De tienerpooierproblematiek blijft een belangrijk aandachtspunt. Er moet meer aandacht komen voor de slachtoffers van die tienerpooiers. 47 aangiftes lijkt niet veel, maar veel slachtoffers durven geen aangifte te doen uit angst of schaamte. Daardoor blijft het tienerpooierschap een onderschat fenomeen met een hoog 'dark number'. Het is nochtans noodzakelijk dat slachtoffers de nodige hulp krijgen om verdere gevolgen en traumatisering te vermijden.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. Neemt u initiatieven om de aangiftebereidheid te vergroten? Hoe kan er nog meer proactief worden gewerkt ten aanzien van slachtoffers?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om de aandacht te vestigen op de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG's). In het antwoord op een vraag van mevrouw Schryvers in het najaar meldde u dat er een specifieke werkgroep met de deelstaten zou worden geïnstalleerd met het oog op een betere samenwerking met de zorgcentra en de regio's. Kunt u daar een stand van zaken over geven?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Het is altijd te fijn om te zien hoe een schriftelijke vraag leidt tot een opvolgvraag van een collega.

Minister, ik heb een aantal punctuele vragen over dit dossier. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag heb ik gelezen dat in 2019 slechts 12 dossiers aan Payoke werden overgemaakt terwijl er eigenlijk 47 nieuwe dossiers werden opgestart en 64 lopende dossiers werden behandeld. Dat is een relatief laag cijfer. Daarom mijn vraag: waarom slechts 12? Wat is er met die andere gebeurd?

We hebben het daarnet al gehad over Girl Power Squad, een instrument van Child Focus dat jeugdhulpverleners kunnen gebruiken om kwetsbare meisjes in een voorziening weerbaar te maken tegen tienerpooiers. Uit het antwoord op mijn vraag blijkt dat er 85 aanmeldingen zijn. We kunnen echter niet opmaken of die 85 aanmeldingen zijn gebeurd door personen uit verschillende jeugdinstituten of uit één jeugdinstituut. Minister, kunt u ervoor zorgen dat die rapportering wat fijnmaziger is, zodat wij kunnen weten waar die 85 aanmeldingen effectief zijn gebeurd?

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag gaf u ook aan dat de Vlaamse stuurgroep een draaiboek uitwerkt dat moet dienen als ondersteuning, waarbij een aantal handvatten worden aangereikt aan iedereen die betrokken is bij die problematiek van tienerpooiers. Dat draaiboek lijkt mij een leerwaarde te zijn voor jeugdhulpvoorzieningen en zou nu ongeveer klaar moeten zijn. Minister, is het draaiboek al beschikbaar en kunnen wij dat inkijken? Dat zou interessant zijn voor onder andere de werkgroep vormingsplan.

Tot slot een laatste vraag over het nationaal actieplan 'strijd tegen mensenhandel', dat in 2019 is afgelopen. Er zou overleg worden opgestart over een nieuw actieplan

2020-2024. In het najaar van 2019 zei u dat u daarover zou samenzitten met alle partners. Wat is de stand van zaken daar?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Er zijn een aantal concrete vragen waar ik nu geen antwoord op kan geven, maar die ik zal doorgeven aan de administratie. We plannen zelf een werkbezoek op 15 juni, en dan zullen een aantal vragen bekeken kunnen worden.

De rapportering is gebeurd vanuit verschillende instellingen, maar het zou wel goed zijn om de registratie verder te verfijnen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Gezien de toename van het aantal meldingen moeten we bijzondere aandacht blijven hebben voor deze problematiek. Ik zal de initiatieven die de minister neemt, blijven opvolgen in de commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het omgaan met het beroepsgeheim voor welzijnsmedewerkers van het justitiële welzijnsapparaat – 2461 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Een oriëntatie vanuit het strafrechtelijk apparaat naar de externe hulp- en dienstverlening betekent dat de betrokkenen een kans krijgen om iets constructiefs aan hun probleemsituatie te doen. Een doorverwijzing naar de hulpverlening als voorwaarde voor een alternatief op veroordeling, bestraffing of detentie vervangt in die zin een strafmaatregel. Indien er toch voor een veroordeling, bestraffing of detentie is gekozen, willen onder meer de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) met het bieden van hulp- en dienstverlening mensen alsnog ondersteunen bij hun re-integratie na detentie. Dat is de basisgedachte die in Vlaanderen gehanteerd wordt.

Een van de fundamentele werkprincipes – niet alleen binnen die specifieke vorm van hulpverlening, maar ook binnen de volledige hulpverlening – is het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de cliënt. Dit vertrouwen vormt de hoeksteen van iedere hulpverleningsrelatie en is zowel een kwetsbare als een krachtige schakel in het bereiken van de begeleidingsdoelen. Een middel om dat kwetsbare vertrouwen mogelijk te maken, is het beroepsgeheim.

Het is echter niet ondenkbaar dat welzijnsmedewerkers tijdens het hulpverleningstraject alsnog geconfronteerd worden met strafrechtelijke feiten of vermoedens van strafrechtelijke feiten. Dat zijn feiten of vermoedens die mogelijk kloppen, maar waarbij de hulpverlener zich door zijn of haar beroepsgeheim belemmerd voelt om actie te ondernemen – een situatie waarbij de hulpverlener geen idee heeft over hoe hij of zij dit verder moet aanpakken of waarbij ze angst hebben voor mogelijke represailles.

Bestaan er sectorbrede geijkte procedures voor hulpverleners die vermoedens hebben van strafrechtelijke of zwaarwichtige feiten? Wat zijn die procedures?

Kunnen zij altijd bij een centraal aanspreekpunt of contactpersoon binnen hun organisatie terecht, die op hun beurt de communicatie met politie en justitie verzorgt?

Bestaan er aparte procedures binnen het justitieel welzijnswerk om gelijkaardige vermoedens van strafrechtelijke of zwaarwichtige feiten te melden? Zijn zij in dezelfde mate gebonden door het beroepsgeheim en bestaan er samenwerkingsstructuren waar zij terechtkunnen?

Hoe worden hulpverleners beschermd tegen mogelijke fysieke en psychologische represailles vanwege de cliënten?

Minister, hoe evalueert u zelf de algehele situatie? Waar situeren de problemen zich volgens u en welk gevolg wenst u hieraan te geven?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, de overkoepelende sectorale procedureafspraken over het omgaan met cliëntinformatie in de CAW's bevat afspraken die voor alle CAW-hulpverleners gelden in verband met informatie gekregen van en over cliënten. De sector heeft ook bijkomende richtlijnen uitgewerkt met betrekking tot de samenwerking en de informatiedeling met justitiële actoren. De inhoud van deze richtlijnen weerspiegelt de toepasselijke wetgeving en regelgeving. Bovendien heeft elk CAW een procedure 'integriteit in gevaar', die wordt gebruikt om beslissingen te nemen waar er vermoedens zijn dat de integriteit van een cliënt of derden in gedrang komt.

CAW-hulpverleners moeten altijd handelen op een manier die conform de wetgeving en de regelgeving is. Het decreet betreffende het algemeen welzijnswerk bepaalt dat deze hulpverleners gebonden zijn aan een geheimhoudingsplicht. Daarmee wordt het beroepsgeheim bedoeld, zoals bepaald in artikel 458 van het Strafwetboek. Bijgevolg is het delen van cliëntgegevens met anderen alleen maar mogelijk onder een aantal duidelijke voorwaarden.

Het moet in het teken staan van het bieden van verantwoorde hulp en continuïteit. De gegevens zijn noodzakelijk voor het algemeen welzijnswerk. De gegevens mogen alleen worden uitgewisseld in het belang van de gebruikers. De derden met wie de gegevens worden uitgewisseld, moeten betrokken zijn bij de hulp- en dienstverlening. Behoudens overmacht of dringende noodzaak dienen de gebruikers instemming te geven voor de gegevensuitwisseling.

Deze bepalingen moeten gehanteerd worden, tenzij het gaat over een van de uitzonderlijke scenario's waarin het beroepsgeheim verbroken kan worden. De scenario's die mogelijk van toepassing zijn, zijn vermoedens van strafrechtelijke feiten of een noodtoestand – een wettelijke bepaling kan worden overtreden als dit de enige manier is waarop een noodtoestand kan worden vermeden.

Artikel 458bis van het Strafwetboek biedt de mogelijkheid om bepaalde misdrijven, gepleegd op minderjarige of kwetsbare personen, zonder strafrechtelijke gevolgen aan te geven bij de procureur des Konings. Het artikel ter is ingevoerd in september 2017 en creëert een wettelijke basis voor het zogenaamde casusoverleg, zodat justitiële, welzijns- en politionele actoren doelgericht informatie met elkaar kunnen uitwisselen in welbepaalde omstandigheden, zonder hun beroepsgeheim te schenden of het geheim van het gerechtelijk onderzoek in het gedrang te brengen.

Vooraleer een CAW-hulpverlener overgaat tot eenzijdige informatiedeling of het doorbreken van het beroepsgeheim, wordt intern afgewogen met de directe leidinggevende of de grenzen van de hulpverlening effectief bereikt werden en of een melding de meest gepaste actie is.

Het justitiële welzijnswerk en de medewerkers zijn ook gebonden door de algemene sectorale richtlijnen van het CAW, inclusief het beroepsgeheim. De interne procedures worden gebruikt om problemen over informatiedeling te bespreken.

Daarnaast kunnen alle hulp- en dienstverleners situaties waar er sociaal en/of fysiek gevaar is voor de veiligheid van een gedetineerde, zichzelf of derden, melden aan de gevangenisdirecteur en de Vlaamse beleidscoördinator van de gevangenis. De CAW's voeren hieromtrent een preventief welzijnsbeleid en besteden daar de nodige aandacht aan.

Ik geef een aantal voorbeelden van maatregelen die genomen worden. Gesprekslokalen worden zo geconcipeerd of de positie van een hulpverlening in een gesprekslokaal is van dien aard dat er altijd een vluchtmogelijkheid is. De inschatting van mogelijke fysieke en agressieve reacties wordt bij het instroomoverleg in team besproken. En indien dat op basis van een inschatting nodig is, is een andere collega of teamverantwoordelijke stand-by. Telefoonnummers en de naam van een hulpverlening worden niet doorgegeven aan gebruikers. In risicocontexten, zoals de bezoekeruimte, werkt een hulpverlener nooit alleen. Veel bellers en veel chatters kunnen tijdelijk of volledig worden geblokkeerd. Agressie-incidenten met cliënten worden geëvalueerd in het preventiebeleid, de aanpak wordt eventueel aangepast. Daartoe maken CAW's ook afspraken met de lokale politie. In residentiële settings bestaat een huisreglement. Indien dat niet toegepast wordt, kunnen er ook sancties volgen.

Binnen de hulp- en dienstverlening van het algemeen welzijnswerk wordt een kwaliteitsvol kader aangeboden, waarbinnen situaties in team besproken kunnen worden. Daarnaast worden de hulp- en de dienstverleners goed gevormd in verschillende aspecten die samenhangen met het beroepsgeheim. Als hulp- en dienstverlener is het belangrijk om te weten wat kan of niet kan in een bepaalde situatie. Goed gevormd zijn, is dan ook een heel belangrijke voorwaarde. Dat is een blijvende opdracht. Het vraagt een ingehouden inspanning, niet alleen binnen het algemeen welzijnswerk, maar binnen het ruimere veld van de hulp- en dienstverlening.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Bedankt voor het antwoord, minister. Zoals u weet, ben ik tot aan mijn parlementair mandaat zelf actief geweest als hulpverlener. Ik weet dus heel goed wat het beroepsgeheim betekent op de werkvloer, wat de bezorgdheden zijn en ook wat de onduidelijkheden over dat beroepsgeheim zijn. Ik heb het nu niet alleen over dat stukje van het justitiële welzijnswerk, maar echt algemeen binnen de hulpverlening en de welzijnssector.

Een tijdje geleden heeft collega Parys een actuele vraag gesteld over datzelfde thema, maar dan meer gericht op de CLB's. U hebt toen ook verwezen naar de minister van Onderwijs, wat natuurlijk niet wegneemt dat het voor u misschien een signaal of een indicatie moest zijn om na te gaan hoe het juist zat met uw eigen bevoegdheden rond het beroepsgeheim. Bent u van plan om in de nabije toekomst nog iets extra's te ondernemen of een bepaald traject uit te stippelen, om hulpverleners te helpen en hen meer wegwijs te maken in wat voor hen vaak het juridische kluwen van dat beroepsgeheim is? Het kan niet de bedoeling zijn dat daardoor net mogelijk nieuwe slachtoffers gemaakt worden, of dat slachtoffers onder de radar dreigen te verdwijnen of te blijven. Hulpverleners lopen ook vaak risico op vergeldingsacties of sancties als zij het beroepsgeheim verbreken.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Daar kan ik zo niet op antwoorden. Ik zal dat eens navragen bij de administratie en dan zult u dat antwoord wel krijgen.

Katja Verheyen (N-VA): Mag ik nog iets zeggen? *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het is absoluut geen gemakkelijk thema, maar met mijn vraag om uitleg wilde ik wel alvast de aandacht vestigen op het feit dat het beroepsgeheim absoluut niet

evident is. Heel veel hulpverleners worstelen daar echt mee, en als schepen van Welzijn en OCMW-voorzitter zie ik dat ook effectief bij mijn maatschappelijk werkers. Zij hebben soms een vermoeden van een onveilige situatie, maar durven daar niets mee te doen, niet alleen uit angst voor zichzelf maar ook voor de gevolgen als zij het beroepsgeheim doorbreken. Heel wat hulpverleners worstelen daar dus mee. Dat wilde ik nog eventjes meegeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de toekenning van de schooltoeslag aan kinderen die in de loop van het schooljaar overgaan naar een hoger of lager leerjaar – 2480 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Wellicht zal dit een eerder korte vraag zijn.

We weten allemaal dat er altijd kinderen zijn die, in samenspraak met de school, tijdens het schooljaar overstappen naar een hoger of lager leerjaar, omdat dat voor het kind en zijn of haar ontwikkeling beter zou zijn. Dit kan evenwel invloed hebben op de schooltoeslag, zo blijkt. Zo krijgt een kind dat in het eerste leerjaar zit, meer schooltoeslag dan een kind dat naar de derde kleuterklas gaat. Als het kind dan in het belang van de eigen opleiding binnen het schooljaar een leerjaar zakt, dan kan het gezin hiervoor dus financieel afgestraft worden. Voor gezinnen met een laag inkomen, op wie die toeslag toch gericht is, zou de terugvordering van een deel van de schooltoeslag een wezenlijk financieel verschil kunnen betekenen. Het lijkt mij in elk geval niet de bedoeling dat mensen bij zo'n moeilijke beslissing – wat die beslissing ook is – financiële argumenten moeten laten meespelen. Het lijkt mij vooral dat die beslissing moet gaan over wat het beste is voor het kind.

Klopt het dat de overstap van een kind van het eerste leerjaar naar de derde kleuterklas kan zorgen voor een terugvordering van de eerder toegekende schooltoeslag of althans een deel daarvan?

Hoe staat u tegenover het voorstel om een kind dat binnen het schooljaar een overstap doet van het ene naar het andere leerjaar, sowieso de hoogst mogelijke schooltoeslag voor dat schooljaar toe te kennen, ongeacht op welk moment deze overstap plaatsvindt?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voor de toekenning van de schooltoeslag gelden enerzijds de voorwaarden op het vlak van nationaliteit, woonplaats en gezinssamenstelling en anderzijds de pedagogische voorwaarden. Beiden worden gecontroleerd op verschillende ijkmomenten. Nationaliteit, woonplaats en gezinssamenstelling worden gecheckt op 31 december van het lopende schooljaar en de pedagogische voorwaarden worden gecheckt op 30 juni. Voor de nationaliteit, woonplaats en gezinssamenstelling is het de bedoeling om het ijkmoment te vervroegen naar 31 augustus, de dag voor de start van het schooljaar. Zo kan bij de start van het schooljaar op basis van een actuele situatie het correcte bedrag worden betaald. Dat vermijdt dat er nadien bijpassingen of terugvorderingen moeten gebeuren. Daarover hebben wij vorige week vrijdag in de Vlaamse Regering een akkoord gesloten.

Sinds het schooljaar 2019-2020 wordt de schooltoeslag automatisch onderzocht en toegekend vanuit het Groeipakket. Er wordt zo vroeg mogelijk in het schooljaar

uitbetaald, maar dit betekent dus dat het gaat om een voorlopige uitbetaling, want de gezinssituatie en de onderwijssituatie kunnen nog wijzigen tijdens het schooljaar. Doordat er meerdere maanden zitten tussen de uitbetaling enerzijds en de respectievelijke ijkmomenten anderzijds, is er een kans dat er iets is veranderd aan de gezinssamenstelling of onderwijssituatie. Dat kan een impact hebben op de punten-telling en het bedrag van de schooltoeslag, met bijpassingen en terugvorderingen tot gevolg. Deze situatie is niet nieuw, maar is overgenomen uit de oude regeling.

Een overstap van een kind van het eerste leerjaar naar de derde kleuterklas kan dus inderdaad leiden tot een gedeeltelijke terugvordering van de schooltoeslag. Een gedeeltelijke, want er zal immers wel nog recht zijn op de schooltoeslag voor kleuters. Deze terugvordering gebeurt ook geleidelijk, via inhoudingen op toekomstige betalingen van het Groeipakket, zodat gezinnen dit financieel minder voelen.

De schooltoeslag is een toeslag die tot doel heeft een bijdrage te leveren aan de democratisering van het onderwijs, en die wordt toegekend aan de leerling ter ondersteuning van zijn deelname aan het onderwijs. De bedragen variëren volgens onderwijstype, en zijn daardoor voor een stuk afgestemd op de te verwachten studiekosten. Als een kind bijvoorbeeld overgaat van het eerste leerjaar naar het kleuteronderwijs, zullen er in principe ook minder schoolkosten te betalen zijn. Anderzijds zijn er ook kinderen die tijdens het schooljaar overgaan naar een andere richting waar er hogere studiekosten zijn, en die dus ook recht hebben op een hogere schooltoeslag.

Volgens de huidige regeling bepaalt de toestand op 30 juni het bedrag van de schooltoeslag. Wie halfweg het schooljaar, al dan niet om pedagogische redenen, overstapt van een duurder naar een goedkoper onderwijstype, zal een lager bedrag krijgen dan bij de omgekeerde beweging. Het zou logischer zijn om bij de bepaling van het bedrag van de schooltoeslag rekening te houden met de periode in zowel het ene als in het andere onderwijstype.

Ook kan voor wie de overstap maakt van een goedkoper naar een duurder onderwijstype worden bekeken of de bijpassing niet sneller kan dan pas op het einde van het schooljaar na het ijkmoment.

Zonder vooruit te willen lopen op de evaluatie van het Groeipakket, zal ik aan het Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid (VUTG) vragen om de organisatorische haalbaarheid van deze pistes alvast nader te willen bekijken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Minister, ik ben blij dat u zegt dat u dat in de evaluatie wil opnemen of toch wil laten bekijken of dat zou kunnen. Als een kind beter terug zou gaan naar de derde kleuterklas in plaats van in het eerste leerjaar te blijven, dan is dat een keuze die enkel en alleen voor het welzijn en de ontwikkeling van dat kind mag worden gemaakt. Financiële elementen zouden daarin geen rol mogen spelen. Op dit moment dreigt dat wel te gebeuren.

Dat is mijn insteek en ik ben blij te horen dat dit zal worden meegenomen in de evaluatie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bij de toekenning van middelen heb je altijd een aantal criteria die je gebruikt. Dat is logisch. Leeftijd is iets vrij vaststaands, iets objectiefs, dat kun je gemakkelijk uit het rijksregister halen. Een kind dat al of niet switcht tussen een bepaald schoolniveau – kleuter naar lager, lager naar kleuter – , dat is niet altijd snel op te sporen of gemakkelijk te zien.

We hebben natuurlijk ook de leerplichtverlaging naar vijf jaar, waarbij we de derde kleuterklas ook leerplichtig maken. En we hebben natuurlijk onze stimuli om naar school te gaan. Iedereen is daar wel voorstander van. Minister, is het niet mogelijk om, als u die vraag stelt aan het agentschap bij de evaluatie, het jaar nadien terug te vorderen? Stel dat een kind in de lagere school zit en het gaat terug naar de kleuterschool, dan kunnen we er logischerwijs van uitgaan dat het toch in de lagere school terechtkomt. Is het dan nodig om terug te vorderen? Kunnen we dat niet gewoon het jaar nadien integraal verrekenen? Als dat kind van de kleuter- naar de lagere school is gegaan, wat iets meer kost, dan zijn de kosten toch gemaakt. Hij zal zijn boekentas niet terug verkopen om het jaar nadien een nieuwe aan te schaffen. Kunnen we dat niet gewoon verrekenen? Het gaat ook niet over een massa leerlingen. Die terugvorderingen zijn natuurlijk altijd een probleem, en op die manier kunnen we ze vermijden en zelf verrekenen bij de uitbetalingskas. De N-VA-fractie vindt dat dit mogelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): We moeten er altijd proberen voor te zorgen dat wat iemand ontvangt, zo correct mogelijk is. We moeten dus vermijden dat iemand op een bepaald moment te weinig ontvangt en dan nadien nog een bedrag bijbetaald moet krijgen. Dat is natuurlijk altijd fijner dan wanneer men een terugvordering krijgt. Je moet er toch van uitgaan dat op het moment dat er wordt betaald, men daar recht op heeft en dat men het ook vaak nodig heeft, dat men dus krijgt waar men recht op heeft, en dat er zo weinig mogelijk terugvordering is.

Dat kan natuurlijk door het ijkmoment zo dicht mogelijk bij het moment van uitbetaling te houden. Dat is een principe dat we zo veel mogelijk naar voren moeten schuiven.

Mijnheer Anaf, het geval dat u hebt aangehaald, is natuurlijk een ander element dat we niet op voorhand kunnen voorzien. Dat kan in verschillende richtingen gaan en ik heb veel begrip voor de vragen die zijn gesteld. Het zou goed zijn hiermee rekening te houden tijdens de evaluatie.

Mijnheer Daniëls, u hebt gesuggereerd dat een jaar nadien te verrekenen. U zou al moeten weten dat die mensen daar vaak recht op hebben, maar dat dit natuurlijk geen absolute zekerheid is. Ik vind dit zeker een plausibele piste, maar ik stel voor dit probleem in de evaluatie op te nemen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik heb slechts een vraag. Hebt u er al zicht op wanneer de evaluatie van het Groeipakket er zal komen? Ik denk niet dat we dat voor het zomerreces zullen kunnen doen, maar zullen we dit meteen na het zomerreces kunnen doen of ziet u dat op een nog langere termijn gebeuren?

De voorzitter: Misschien kan dat tijdens het zomerreces.

Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, indien u dat wilt, houd ik me beschikbaar tijdens het zomerreces. Dat is geen probleem, maar ik vermoed dat dit ergens na het zomerreces zal gebeuren.

Er zijn ook vragen over het VUTG gesteld. Ik zal het VUTG vragen dit mee te onderzoeken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het Vlaams Forum Kindermishandeling – 2499 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, in 2011 hebben de federale staat en de Vlaamse Gemeenschap een samenwerkingsakkoord gesloten met betrekking tot de oprichting van het Vlaams Forum Kindermishandeling (VFK). Dat forum is er gekomen in uitvoering van het Protocol Kindermishandeling dat de bevoegde ministers in maart 2010 hebben ondertekend. Dat protocol is op 20 mei 2014 gewijzigd.

De opdracht van het VFK was de bespreking van structurele problemen inzake de aanpak van kindermishandeling en de samenwerking op dat vlak tussen politie, justitie en hulpverlening. Het VFK deed aanbevelingen aan de bevoegde federale en Vlaamse overheden. Naast het formuleren van aanbevelingen, moest het VFK ook instaan voor de ondersteuning van hulpverleners en van actoren binnen politie en justitie met betrekking tot de aanpak van kindermishandeling. Zo werd ten behoeve van professionals in de hulpverlening, politie en justitie in de schoot van het VFK een stappenplan voor kindermishandeling ontwikkeld, alsook een gedragslijn voor kwaliteitsvolle zorg in de aanpak van kindermishandeling. Om knelpunten op het terrein te capteren, werd ter ondersteuning van de praktijkwerkers jaarlijks een overleg tussen de voorzitters van de arrondissementale raden voor kindermishandeling georganiseerd. Het VFK had ook de opdracht om de brede bevolking en specifieke doelgroepen over het thema kindermishandeling te adviseren. Het is immers belangrijk dat omstaanders signalen herkennen en dat de weerstand om de problematiek aan te kaarten, wordt afgebouwd.

Het VFK was samengesteld uit vertegenwoordigers van kabinetten en administraties uit verschillende beleidsdomeinen, namelijk het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, het beleidsdomein Justitie, het beleidsdomein Onderwijs en het beleidsdomein Jeugd en Sport. Wat het beleidsdomein Justitie betreft, namen ook de Nederlandstalige coördinator van de parketcriminologen, een vertegenwoordiger van het College van procureurs-generaal en een vertegenwoordiger van de Unie van de Nederlandstalige Jeugdmagistraten deel. Wat de politionele invalshoek betreft, was er een vertegenwoordiging van de Vaste Commissie van de Lokale Politie.

Uit de jaarlijkse evaluaties is echter gebleken dat de deelname vanuit politionele hoek beperkt bleef en dat het VFK nood had aan meer slagkracht. Dat heeft de toenmalige minister geantwoord op mijn schriftelijke vraag van 10 maart 2016.

In 2016 heeft de FOD Justitie het secretariaat en het voorzitterschap van het VFK op zich genomen. Er waren toen ook plannen om de werking en de samenstelling te vernieuwen. Het was de bedoeling te evolueren naar een expertenmodel, met onder meer een vertegenwoordiging van expertisecentra als Sensoa en het Centrum Ethiek in de Sport (ICES) en van gespecialiseerde ngo's als Child Focus en het Kinderrechtencommissariaat.

De laatste vergadering van het VFK vond plaats op 16 oktober 2016. In antwoord op mijn schriftelijke vraag van 7 februari 2018 verwees de toenmalige minister naar nieuwe evoluties op het terrein van intrafamiliaal geweld en kindermishandeling om te duiden waarom de werking van het VFK sedertdien stiltigt. Nieuwe overlegfora, zoals de werkgroep Integriteit, het platform Welzijn-Justitie en het

samenwerkingsakkoord betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid, hadden de rol van het VFK overgenomen.

Vorige week, op 3 juni, hadden we een eerste hoorzitting 2020 over het thema kindermishandeling, en morgen is er een vervolg. Toen klonk zowel vanuit het parket als van het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling de vraag om het VFK weer op te starten.

Minister, welke overlegfora zijn momenteel werkzaam met betrekking tot het thema kindermishandeling? Welke partners zijn daarbij betrokken? Welke opdrachten vervullen deze overlegfora? Zijn de opdrachten van het voormalige VFK daarmee volledig ingevuld? Indien neen, hoe kan dit dan gebeuren?

Wat is uw standpunt met betrekking tot het eventueel heropstarten van het Forum Kindermishandeling?

Hoe kan de deelname van en samenwerking met partners gegarandeerd worden?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Er is het platform Welzijn-Justitie, dat als structureel overleg ontstond bij de voorbereiding en de inwerkingtreding van het decreet Integrale Jeugdhulp in 2013. De agendasetting was aanvankelijk vooral gericht op de nieuwe situatie in Vlaanderen binnen de integrale jeugdhulp en bracht het toenmalige Agentschap Jongerenwelzijn en een vertegenwoordiging van de jeugdmagistratuur samen. Momenteel wordt dit opgenomen binnen Opgroeien.

Voor de opvolging van de gemeenschappelijke verklaring van de Vlaamse Regering inzake integriteit is er de werkgroep Integriteit. Deze werkgroep werd politiek-administratief samengesteld, maar functioneert enkel op Vlaams niveau. In 2019 was deze werkgroep samengesteld uit een vertegenwoordiging van de kabinetten en administraties Welzijn, Onderwijs, Sport, Cultuur, Jeugd en Media. In 2020 wordt bekeken om de samenstelling uit te breiden met de kabinetten en administraties voor Gelijke Kansen en Justitie en Handhaving.

Het platform Welzijn-Justitie evolueerde de voorbije jaren van een forum waarin de samenwerking tussen jeugdmagistratuur en jeugdhulpverlening werd besproken naar een breder forum inzake jeugdhulp, waar bijvoorbeeld ook kindermishandeling aan bod komt. Er worden werkafspraken gemaakt en goede praktijken uitgewisseld.

De opdracht van de werkgroep Integriteit is de opvolging van de verschillende doelstellingen en acties zoals opgenomen in de gemeenschappelijke verklaring.

De opdrachten van de bestaande fora zijn veel breder dan kindermishandeling. Ze kunnen zich dan ook niet op dezelfde manier op het thema toespitsen.

Ik ben het ermee eens dat het thema kindermishandeling – en de coronacrisis heeft dat nog eens extra in de verf gezet – belangrijk genoeg is om wel specifieke expertise en kennis rond samen te brengen en zo te komen tot één beleid en aanpak rond kindermishandeling.

De hoorzitting in de commissie van vorige week en ongetwijfeld ook deze van morgen, zullen ons in die overtuiging nog sterken.

Het Forum Kindermishandeling was een protocol ondertekend door de Vlaamse minister van Welzijn en de federale ministers van Justitie en Binnenlandse zaken. In een eerste fase heeft dit forum goed werk geleverd, maar de werking is wat stilgevallen.

Om de focus op het thema kindermishandeling opnieuw te verscherpen, is het agentschap Opgroeien enkele maanden geleden al gestart met een oefening die ertoe moet leiden dat we rond dit thema opnieuw een platform creëren dat analyses kan maken, snel kan schakelen, dicht bij de praktijk staat, subthema's snel kan oppikken en concrete werkafspraken kan maken. Vlaanderen zou daarin niet enkel vanuit Welzijn, maar ook vanuit Justitie, Onderwijs en Sport en Jeugd een betrokkenheid moeten hebben.

Er vonden daarover reeds verkennende gesprekken plaats met het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling en met de FOD Justitie, maar ook als we een slagkrachtig instrument willen, dan is het belangrijk om een vertegenwoordiging uit Justitie, uit de hulpverlening, van het Kinderrechtencommissariaat, de betrokken administraties en de academische en wetenschappelijke wereld te hebben.

Om tot een goed en gedragen beleid te komen, zullen we een krachtige mix moeten vinden van beleidsmatige betrokkenheid en het delen van wetenschappelijke inzichten enerzijds en de concrete vertaling en operationele afstemming in de dagelijkse aanpak en begeleiding van de betrokken gezinnen anderzijds.

We hebben nog wat tijd nodig om daar de juiste formule voor te vinden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het thema is ontzettend belangrijk en de reeks 'Als je eens wist' heeft bij velen de ogen geopend en de aangiftebereidheid doen toenemen. We hebben de cijfers gehoord in verband met de oproepen tijdens de coronacrisis. We weten allemaal dat er heel veel mishandeling is op verschillende manieren die veel te laat of niet naar buiten komt. Daar moet op verschillende terreinen rond gewerkt worden. Het is een thema voor Justitie, met een krachtdadige aanpak en opvolging van daders en een eventuele uithuisplaatsing van daders. Het is ook een thema waar de hulpverlening aan moet werken en waarbij aan preventie moet worden gedaan. Verschillende bevoegdheden raken elkaar dus en er moet ook samengewerkt worden tussen het Vlaamse en federale niveau. Dat was ook de bedoeling van het VFK.

Ik ga ermee akkoord dat er enerzijds aansturing is vanuit het beleid, namelijk inzake hoe de afstemming gebeurt van de verschillende bevoegdheden, en dat er anderzijds op operationeel vlak samengewerkt moet worden door de directe hulpverlening, politie en dergelijke. Daar moeten heel concrete afspraken over gemaakt worden. Vorige week hoorden we dat hulpverlening en politie vaak veel te weinig van elkaar weten waarmee ze bezig zijn. Er zijn soms wel contacten, maar men weet te weinig inhoudelijk waarmee men bezig is. Er gebeurde bijvoorbeeld een oproep naar meer vorming.

Ik denk dat we na de hoorzitting van morgen zullen moeten kijken wat er nog nodig is. Dit thema moet heel krachtig aangepakt worden. Er is nood aan een overlegforum. Ik spreek me er nu niet over uit op welke manier dat moet gebeuren. Het hoeft inderdaad niet helemaal dezelfde manier te zijn als in het verleden, maar er is wel nood aan een krachtdadige aanpak van de verschillende fases binnen de keten. We zijn het er allemaal over eens dat daarop ingezet moet worden. Een dergelijk forum kan dat ondersteunen en mee uitwerken.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): We hebben inderdaad in de hoorzitting van vorige week gehoord dat er alleszins één partij vindt dat dit forum weer actief zou moeten worden. Het is dan ook goed dat mevrouw Schryvers deze vraag stelt. Ze had vroeger ook al gevraagd waarom het was stilgevallen. Dat was toen het gevolg van

het feit dat de politie niet langer een inbreng van betekenis deed. De vraag is of dat in een nieuwe versie wel gegarandeerd kan worden.

Ik heb vorige week in de hoorzitting ook heel duidelijk gemaakt dat ik uitslag krijg van te veel fora, overlegorganen, platformen enzovoort, waardoor je de bomen door het bos niet meer ziet en waardoor soms veel tijd verloren gaat wanneer die fora niet effectief zijn. Maar als er een echte vraag bestaat op het terrein om dit te doen, dan is daar waarschijnlijk een goede reden voor. Ik raad de minister dan aan om de architectuur van alle verschillende overlegorganen en fora die van ver of dichtbij met kindermishandeling of misbruik te maken hebben, onder de loep te nemen en te kijken hoe er gestroomlijnd en geschrapt kan worden om ervoor te zorgen dat er minder tijd verloren gaat aan inefficiënte vergaderingen en overlegmomenten en dat er meer wordt ingezet op misschien korter op de bal spelende organen.

Het VFK ligt al een aantal jaren plat. Wordt daar op een of andere manier ondersteuning aan geboden, financieel of logistiek? Is dat blijven doorlopen tijdens het niet-actief zijn van dat forum?

Mijn tweede vraag – gaan we het afschaffen of gaan we iets nieuws maken? – heb ik al gesteld. Ik heb gehoord dat u iets nieuws wilt maken. Ik vraag u dan wel met aandrang om te bekijken wat er geschrapt kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Er zijn verschillende overlegfora. Er moet op gelet worden dat de versnippering de kwaliteit niet schaadt. Daarnaast is de samenwerking tussen de verschillende actoren heel belangrijk voor een goede aanpak gezien de complexiteit van dit fenomeen. Deze materie is echt te belangrijk en verdient onze aandacht.

Ik heb nog enkele bijkomende vragen. Worden de bestaande overlegfora geëvalueerd? Zijn de overlegfora op elkaar afgestemd voor wat betreft de doelstellingen? Welke zijn de huidige knelpunten inzake de samenwerking tussen politie, justitie en hulpverlening? Hoe kan hieraan worden tegemoetgekomen? En, minister, neemt u initiatieven om de bevolking meer te sensibiliseren met betrekking tot deze problematiek?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De hoorzittingen van vorige week hebben inderdaad duidelijk gemaakt dat er een leemte wordt ervaren op dat vlak. Ik wil vragen om daar goed over na te denken vooraleer men het forum heropstart, omdat we in België en Vlaanderen toch altijd de neiging hebben om veel en heel vaak te veel overlegtafels te creëren, waardoor de participatie daalt. Laat ons eerst eens bekijken wat er allemaal bestaat. Waarom kunnen zij de rol niet opnemen van het forum? Kunnen wij aan die zaak een ruimere invulling geven? Kunnen we het forum beter heropstarten, of juist niet? Er moet dus eerst een goede evaluatie komen, vooraleer we iets installeren, terwijl er misschien andere zaken aan de gang zijn en er al een maximale efficiëntie is. Alleen zo kunnen we het terdege aanpakken.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: We moeten inderdaad evalueren. Morgen is er opnieuw een hoorzitting die een belangrijke input kan opleveren. Wat sensibilisering betreft, absoluut juist! Dat doen we ook. En de betrokkenheid van de politie is natuurlijk van groot belang. Ook die inbreng is cruciaal.

Een betere afstemming in een zinvolle structuur is ook aan de orde. Dat is ook het voorwerp van de gesprekken die daarover op dit ogenblik worden gevoerd.

Het forum is gebonden aan een strikt protocol, dat moet worden gerespecteerd.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): We hebben vorige week duidelijk gehoord dat er nood is aan een slagkrachtig instrument. Mijn collega's bevestigen dat hier. We moeten er samen goed over nadenken hoe we dat opbouwen, wie daaraan moet participeren en op welke manier. Ik ben al tevreden, minister, dat u daar al werk van aan het maken bent. We zullen daarvoor zeker morgen, en misschien nog nadien, meer input krijgen. Dan kunnen we daar samen aan voortwerken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.